



MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG
MEGBIZÁSÁBÓL A M. KIR. POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖK TISZTVEISELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. PÁZMÁNY ÖDÖN
M. KIR. POSTATANÁCSOS

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY
M. KIR. POSTAMŰSZAKI TANÁCSOS

Gazdaságos szolgálati beosztások előkészítése különös figyelemmel a helyközi távbeszélő üzemre.

Irta: dr. TELBISZ RÁFAEL m. kir. postaműszaki tanácsos.

Préparation de l'établissement des répartitions économiques concernant les heures de service et le personnel, démontré sur un exemple pris de l'exploitation téléphonique interurbaine. Par M. le Dr. RAPHAEL TELBISZ, Conseiller technique de poste.

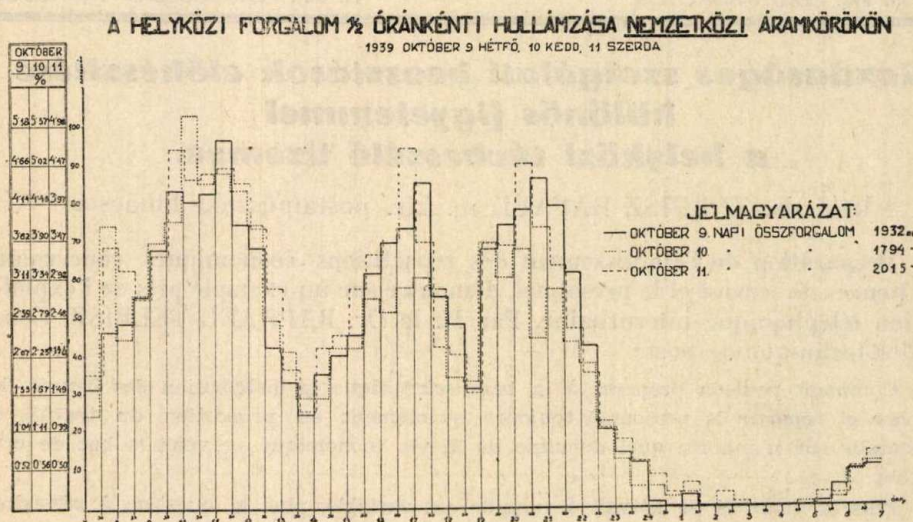
Comment peut-on préparer à la base scientifique la distribution des heures de service et répartir le personnel toujours strictement en proportion du travail à accomplir sur n'importe quel domaine de la vie économique — voici le but de cet article.

Plus la quantité de travail à remplir est variable, plus la question à résoudre se rapportant à la répartition du travail devient importante.

En traitant des éléments d'une organisation judiciaire du service l'auteur fait connaître en détail un nouveau système qui permet de gagner un rendement très élevé sur le personnel opérateur employé dans le service téléphonique interurbain.

A gazdasági élet minden olyan területén, ahol a rendelkezésre álló alkalmazottakkal olyan munkát kell elvégeztetni, amelynek mennyisége nem jelentkezik egyenletesen, igen komoly jelentőségű a munka elvégzéséhez rendelkezésre álló személyzet munkaidejének célirányos, jó munkát biztosító és gazdaságos felhasználása. E kérdésnek jelentősége attól függ, hogy mennyire egyenletes a jelentkező munkamennyiség, és pedig minél kevesebb szabályszerűséggel, illetőleg az alapul vett időszak folyamán minél inkább változik az egymásra következő időegységekben az elvégzendő munkamennyiség, annál nagyobb fontossággal bír a személyzet szolgálati időbeosztásának a megfelelő elkészítése. Hozzá kell tenni kiegészítésként ehhez azt, hogy minél rapszódikusabban változik valamelyik munkaterületen a munkaerőszükséglet,

annál nagyobb feladatot képez olyan szolgálati beosztásnak a tervezése, amely az itt felmerülő összes követelményekkel — az adott lehetőség határain belül — számol. Bár jelen ismertetésem tulajdonképeni célját egy általánosságban használható módszer megalapozási előmunkálatainak a bemutatása képezi, még sem zárkozhatom el a könnyebb megértés okából az elől, hogy fejtegetéseimet ne egy adott alapra építem. Amit a következőkben a budapesti helyközi központ belső életéből vett példán fogok megmutatni, az az adatok és elgondolások megfelelő módosítása után nemcsak a m. kir. posta szolgálatának különböző ágaiban lesz felhasználható, hanem akár a gazdasági élet összes területein is, ott, ahol hasonló feladatok merülnek fel.

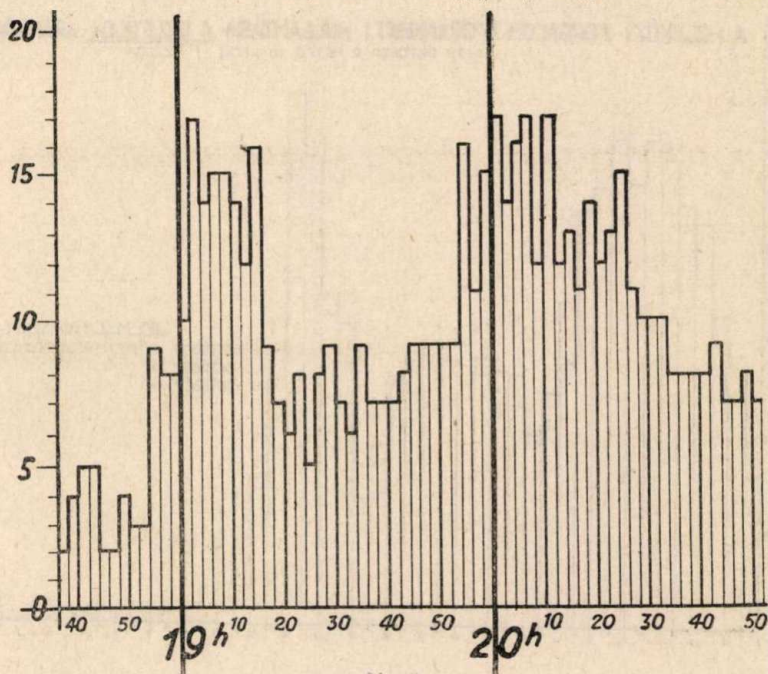


1. ábra.

Nemcsak azért választottam példaként a helyközi központ üzemét, mert 10 évi ott szerzett közvetlen tapasztalat áll a hátam mögött, hanem azért is, mert az itt jelentkező munkaerőszükségletnek az erőteljes változása mintaszerű iskolapéldája egy olyan üzemnek, ahol a jelentkező és azonnal elvégzendő munkamennyiségek $\frac{1}{2}$ vagy $\frac{1}{4}$ óránként is állandóan változnak. Ezt szemlélteti az 1. számú ábra.

Ebből az ábrából látható, hogy a budapesti helyközi központ nemzetközi áramkörein jelentkező forgalom hogyan változik a nap egyes félóráiban s egyúttal az is, hogy ez a forgalom minden félórában hány százalékát teszi ki a napi nemzetközi összforgalomnak. Az ábrán azért látunk három törött vonalat, mert három egymásra következő köznapi felvételéből akartam kimutatni azt, hogy a folyton változó erősségű forgalmakban is van törvényszerűség akkor, ha az egymásra következő napokat állítom szembe egymással. Ugyanebből az okból látjuk az

ordináta tengely mellé felrajzolva azt a hármas tagozatú oszlopot, amely a három napos felvételhez igazodva egymás mellett mutatja meg, hogy pl. 1939. évi október hó 9-én, 10-én és 11-én felvett forgalmi görbének egy-egy félórás szakasza hány százalékát teszi a tekintetbe vett napon felmerült összes forgalomnak. Már az ábra első rátekintésekor világos, hogy a forgalmi görbének négy maximuma van, amelyek az egymásra következő köznapokon eléggé jellegzetes szabályszerű-



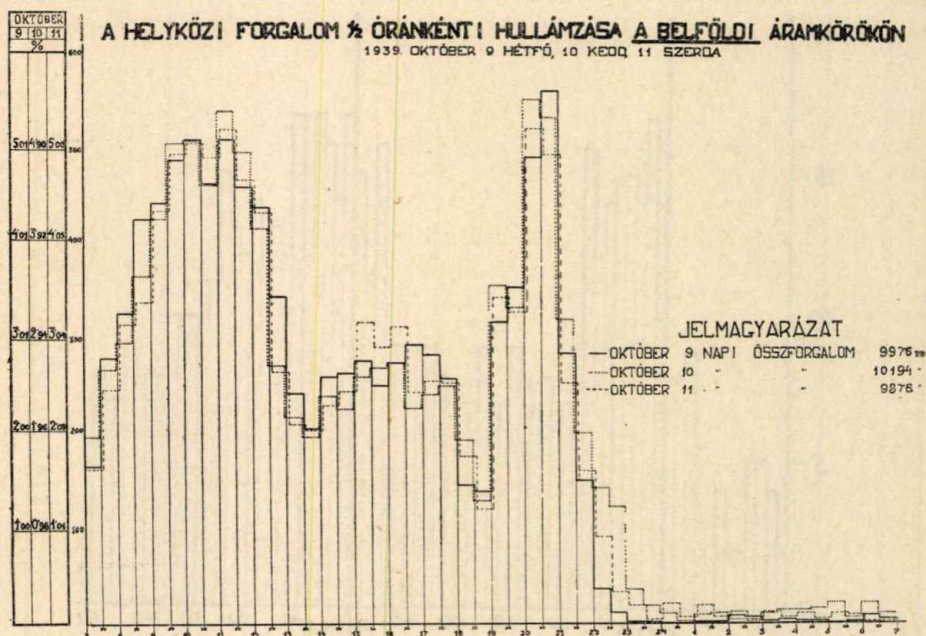
2. ábra.

séget mutatnak. A négy maximumnak megfelelő négy időszak a következő: 7.30-8-ig; 10-11.30-ig; 16.30-17.30-ig; és 20-21.30-ig. A négy maximumnak megfelelően természetesen van négy minimuma is, amelyek a következők: 8-8.30-ig; 13.30-14-ig; 18.30-19 és éjjel 2-4-ig, amely utóbbi majdnem 0-val egyenlő. Összehasonlítva a szélső értékeket, láthatjuk, hogy a félóránként jelentkező munkamennyiségnek a napi összforgalomra vonatkoztatott százaléka 0-tól 5.25-ig úgyszólván minden lehetséges értéket felvesz.

A 2. sz. ábra azt bizonyítja, hogy még a félóránként jelentkező munka sem egyenletes, hanem annak is érdekes jellegzetessége van az ú. n. forgalom-zökkenőknél, amelyeket ez az ábra mutat. Itt látjuk pl. a helyközi központ bejelentő forgalmának a 19 és 20 órakor beálló forgalom-zökkenőinek kétpercenként történt felvételét, amelyből látható, hogy a forgalom-zökkenés időpontját megelőzőleg már emelkedni kezd

a forgalom s a zökkenő pillanatát követő néhány percen keresztül magasabb értéket vesz fel, mint a bekövetkező félóra középértéke. Ezért pl. e forgalom-zökkenők — csupán néhány percig tartó — síma lebonyolítása céljából e zökkenők tartamára külön többlet-személyzetről kell gondoskodni.

A 3. számú ábrán hasonló felvételeket látunk a belföldi áramkörökre vonatkoztatva. Bár a forgalom hullámzása itt is némi hasonlatos-



3. ábra.

ságot mutat, az előző ábrán látottal, mégis két lényeges különbségre lehet rámutatni. Nevezetesen az esti 20—21 óra között eső forgalom feltehetően jár még a délelőtti maximális forgalomnak is s másodszer, hogy a délutáni forgalom-emelkedés nem annyira számottevő, mint a nemzetközi forgalomnál láttuk az előbb.

Ennek a két különbségnek az oka különleges magyar viszonyainkban keresendő s abban lefeltehető, hogy az utóbbi években minden távbeszélő központra kiterjedőleg bevezetett esti 20—21 óra közötti távbeszélő hivatalos óra következtében, közönségünk belföldi viszonylatokban egyre jobban kihasználja ezt a 40% mérséklés melletti beszélgetési lehetőséget, ami természetesen részben a délutáni forgalom rovására is történik.

Ezzel a három ábrával azt kívántam szemléltetővé tenni, hogy még egy üzem belviszonyai is elég jelentékeny különbségeket hozhatnak létre

a munkaerőszükségletet illetőleg: természetesen fokozott mértékben áll fenn ez a különbség, ha különböző üzemek ennélfogva szükségleteit állítjuk egymással szemben. De nemcsak a jelentkező forgalmak hullámzásának különbözősége okoz nehézséget a munkaerők megfelelő elosztásában, hanem ezen túlmenően az a semmiképpen el nem hanyagolható körülmény sem, hogy a jelentkező munka elvégzéséhez szükséges kezelési szakismeret különböző. Tehát nem lehet megállani egyszerűen a forgalom hullámzásánál, s mindjárt azon az alapon eszközölni a személyzet elosztását, hanem különböztetni kell továbbmenően abban is, hogy a jelentkező munkamennyiség hány további olyan alapsoporra bontható, amelynek elvégzése azonos képesítést kíván az ott felhasználható munkaerőktől. S hogy ez a körülmény még további nagy nehézségeket okoz, az kitűnik az alább következő részletezésből, amely magában foglalja a helyközi központ üzeméből folyólag megkívánt különböző szakképzéseket.

1. Magyar nyelven folyó belföldi kezelés.
2. Magyar nyelven folyó simultán, azaz táviratozással kombinált kezelés.
3. Német nyelven folyó nemzetközi kezelés.
4. Francia nyelven folyó nemzetközi kezelés.
5. Német és francia nyelven folyó nemzetközi és hangerősítő kezelés.
6. Különleges földrajzi ismereteket igénylő előjegyzéseket irányító kezelés.
7. Előjegyzéseket osztályozó és felülvizsgáló kezelés.
8. Helyközi tudakozó szolgálatot ellátó kezelés.
9. Kezelést és áramkör-kihasználást ellenőrző szolgálat.
10. Nemzetközi egyeztetés.
11. Kül- és belföldi díjazás.
12. Számlázást végző szolgálat.
13. Érkezett előjegyzések feldolgozása.
14. Különböző statisztikák.
15. A felügyeletet teljesítő rendezői szolgálat.
16. A szolgálat általános felügyeletét végző főrendezői és ellenőri szolgálat.

Látjuk tehát e felsorolásból azt, hogy a jelentkező munkamennyiség teljes elvégzése nem kevesebb, mint 16 féle szakképzést kíván, amiből folyik, hogy a forgalomhullámmozáson kívül külön figyelmet kell még fordítani arra, hogy a forgalomhullámmozáson kívül külön figyelmet kell még fordítani arra, hogy a képzettség szerint megoszló személyzet adottsága mellett az egyes képzettségek alapulvétele mellett miképpen oszlik meg az ezek számára jelentkező munka. Röviden kifejezve tehát: nem elég a forgalom hullámmozását csak bel- és külföldi viszonylatokra meg-

oszlóan ismerni, hanem ezen túlmenően még további részletezésben kell előttünk állania annak a forgalomhullámnak is, amely azt mutatja, hogy a kezelés fent felsorolt különleges ágazataiban külön-külön hogy változik a munka.

De még ez sem elegendő részletezése a forgalomnak ahhoz, hogy már elegendő alapul szolgáljon a szolgálati beosztás elkészítéséhez, mert ezen túlmenően az egyes munkahelyeken jelentkező forgalomhullámozást is ismernünk kell, ha azt akarjuk, hogy ne csak a mindenkori pillanatnyi szükségnek megfelelő személyzeti létszámmal rendelkezünk, hanem azt akként is szét tudjuk az egyes munkahelyekre osztani, hogy a rendelkezésre álló személyzet minden idő-keresztmetszetben azokat a munkahelyeket foglalja el, ahol a munka jelentkezik. Nem szükséges bővebben fejtegetni azt, hogy a megfelelő számú munkaerővel való minden időpontban lehetséges rendelkezés csak szükséges feltétele a zavartalan munka lebonyolításának, de egyúttal nem elegendő is, mert a nem kellő helyekre irányított munkaerő ugyanazzal a következményekkel jár a be nem ültetett munkahelyek szempontjából, mintha a szükséges létszámból hiány állana fenn. Az eddigiekben előadottak már világossá teszik, hogy miért kell a forgalom hullámozásának kutatásában egészen a munkahelyek forgalmáig lemenni s most már csak az a további kérdés merül fel, hogy a forgalomnak ez a legalaposabb ismerete magábavéve elegendő-e a kifogástalan szolgálati beosztás elkészítéséhez, avagy pedig még más kérdésnek az előzetes megválaszolása is szükséges-e ahhoz, hogy az előttünk álló feladatot megoldhassuk. Erre a kérdésre azzal kell felelnem, hogy a forgalom változásának a legpontosabb ismerete a kérdésnek csak egyik oldala, a másik oldalát annak a kérdésnek a hasonlóan pontos ismerete képezi, hogy a különböző szakképzettségű csoportokban működő alkalmazottaknak az egyes munkákban mekkora a teherbíró képességük, azaz még világosabban a következő kérdésekre kell választ adni: mekkora az érdekelt alkalmazottól megkívánható egy órai teljesítmény. Világos, hogy hiába ismerem pl. azt, hogy mondjuk 10—11-ig a lebonyolítandó kapcsolások száma 300, ezzel mit sem tudok kezdeni, ha ugyanakkor nem ismerem, hogy egy munkaerő egy órai teljesítménye mekkora. S ennek az utóbbi kérdésnek a beható megvizsgálása nem egyszerűbb semmivel sem a forgalom hullámozásánál.

Mivel azonban e kérdés taglalása nem tartozik szorosan az általam felvetett kérdés megoldásához, azt külön cikk keretében fogom egy más alkalommal ismertetni. A továbbiakban tehát a kezelő teljesítményét megadottnak fogom venni, de meghatározásának módjára nem fogok kitérni.

Ezutn most hozzáfogok egy kezelési szakasz szolgálatának megfelelő ellátásához szükséges beosztási tábla elkészültének ismertetéséhez. Például egy nemzetközi szakasz beosztása elkészültének a bemutatását választottam azért, mert ezt vélem legtanulságosabbnak. E szakaszban ugyanis kétféle munkát végző személyzet lévén, kétféle teljesítmény-adatok felhasználását mutathatom be. Előrebocsátom, hogy

Gazdaságos szolgálati beosztások előkészítése
különös figyelemmel a helyközi távbeszélő üzemre.

az általam kiválasztott szakasznál előforduló nemzetközi kapcsolásokból a kezelő 1 óra alatt 12 kapcsolást tud kifogástalanul elvégezni. Egyébként e munkaszakaszra beosztott kezelők a következő munkákat végzik: 1. oly nemzetközi összeköttetéseket létesítenek, amelyeknek intézéséhez egyszerre kell bírni a magyaron kívül a német és a francia nyelvet és

97 Mh. IV. hó 8. nap		98 Mh. IV. hó 8. nap		66 Mh. IV. hó 8. nap	
2191 Budapest	7012 Sofia	12030 Moszkva	12031 Kislov	7004 Moszkva	2272 Sofia
7	8	7	5	7	3
7 ³⁰	12	7 ³⁰	1/5	7 ³⁰	1/3
8	9	8	10	8	3
9	10	9	3	9	3
10	11	10	3, 8	10	3
11	12	11	10, 4	11	3
12	13	12	3, 3, 3	12	3
13	14	13	5	13	3
14	15	14	4	14	3
15	16	15	5	15	3
16	17	16	4	16	3
17	18	17	5	17	3
18	19	18	4	18	3
19	20	19	5	19	3
20	21	20	4	20	3
21	22	21	5	21	3
22	23	22	4	22	3
23	24	23	5	23	3
24	25	24	4	24	3
25	26	25	5	25	3
26	27	26	4	26	3
27	28	27	5	27	3
28	29	28	4	28	3
29	30	29	5	29	3
30	31	30	4	30	3
31	32	31	5	31	3
32	33	32	4	32	3
33	34	33	5	33	3
34	35	34	4	34	3
35	36	35	5	35	3
36	37	36	4	36	3
37	38	37	5	37	3
38	39	38	4	38	3
39	40	39	5	39	3
40	41	40	4	40	3
41	42	41	5	41	3
42	43	42	4	42	3
43	44	43	5	43	3
44	45	44	4	44	3
45	46	45	5	45	3
46	47	46	4	46	3
47	48	47	5	47	3
48	49	48	4	48	3
49	50	49	5	49	3
50	51	50	4	50	3
51	52	51	5	51	3
52	53	52	4	52	3
53	54	53	5	53	3
54	55	54	4	54	3
55	56	55	5	55	3
56	57	56	4	56	3
57	58	57	5	57	3
58	59	58	4	58	3
59	60	59	5	59	3
60	61	60	4	60	3
61	62	61	5	61	3
62	63	62	4	62	3
63	64	63	5	63	3
64	65	64	4	64	3
65	66	65	5	65	3
66	67	66	4	66	3
67	68	67	5	67	3
68	69	68	4	68	3
69	70	69	5	69	3
70	71	70	4	70	3
71	72	71	5	71	3
72	73	72	4	72	3
73	74	73	5	73	3
74	75	74	4	74	3
75	76	75	5	75	3
76	77	76	4	76	3
77	78	77	5	77	3
78	79	78	4	78	3
79	80	79	5	79	3
80	81	80	4	80	3
81	82	81	5	81	3
82	83	82	4	82	3
83	84	83	5	83	3
84	85	84	4	84	3
85	86	85	5	85	3
86	87	86	4	86	3
87	88	87	5	87	3
88	89	88	4	88	3
89	90	89	5	89	3
90	91	90	4	90	3
91	92	91	5	91	3
92	93	92	4	92	3
93	94	93	5	93	3
94	95	94	4	94	3
95	96	95	5	95	3
96	97	96	4	96	3
97	98	97	5	97	3
98	99	98	4	98	3
99	100	99	5	99	3
100	101	100	4	100	3
101	102	101	5	101	3
102	103	102	4	102	3
103	104	103	5	103	3
104	105	104	4	104	3
105	106	105	5	105	3
106	107	106	4	106	3
107	108	107	5	107	3
108	109	108	4	108	3
109	110	109	5	109	3
110	111	110	4	110	3
111	112	111	5	111	3
112	113	112	4	112	3
113	114	113	5	113	3
114	115	114	4	114	3
115	116	115	5	115	3
116	117	116	4	116	3
117	118	117	5	117	3
118	119	118	4	118	3
119	120	119	5	119	3
120	121	120	4	120	3
121	122	121	5	121	3
122	123	122	4	122	3
123	124	123	5	123	3
124	125	124	4	124	3
125	126	125	5	125	3
126	127	126	4	126	3
127	128	127	5	127	3
128	129	128	4	128	3
129	130	129	5	129	3
130	131	130	4	130	3
131	132	131	5	131	3
132	133	132	4	132	3
133	134	133	5	133	3
134	135	134	4	134	3
135	136	135	5	135	3
136	137	136	4	136	3
137	138	137	5	137	3
138	139	138	4	138	3
139	140	139	5	139	3
140	141	140	4	140	3
141	142	141	5	141	3
142	143	142	4	142	3
143	144	143	5	143	3
144	145	144	4	144	3
145	146	145	5	145	3
146	147	146	4	146	3
147	148	147	5	147	3
148	149	148	4	148	3
149	150	149	5	149	3
150	151	150	4	150	3
151	152	151	5	151	3
152	153	152	4	152	3
153	154	153	5	153	3
154	155	154	4	154	3
155	156	155	5	155	3
156	157	156	4	156	3
157	158	157	5	157	3
158	159	158	4	158	3
159	160	159	5	159	3
160	161	160	4	160	3
161	162	161	5	161	3
162	163	162	4	162	3
163	164	163	5	163	3
164	165	164	4	164	3
165	166	165	5	165	3
166	167	166	4	166	3
167	168	167	5	167	3
168	169	168	4	168	3
169	170	169	5	169	3
170	171	170	4	170	3
171	172	171	5	171	3
172	173	172	4	172	3
173	174	173	5	173	3
174	175	174	4	174	3
175	176	175	5	175	3
176	177	176	4	176	3
177	178	177	5	177	3
178	179	178	4	178	3
179	180	179	5	179	3
180	181	180	4	180	3
181	182	181	5	181	3
182	183	182	4	182	3
183	184	183	5	183	3
184	185	184	4	184	3
185	186	185	5	185	3
186	187	186	4	186	3
187	188	187	5	187	3
188	189	188	4	188	3
189	190	189	5	189	3
190	191	190	4	190	3
191	192	191	5	191	3
192	193	192	4	192	3
193	194	193	5	193	3
194	195	194	4	194	3
195	196	195	5	195	3
196	197	196	4	196	3
197	198	197	5	197	3
198	199	198	4	198	3
199	200	199	5	199	3
200	201	200	4	200	3
201	202	201	5	201	3
202	203	202	4	202	3
203	204	203	5	203	3
204	205	204	4	204	3
205	206	205	5	205	3
206	207	206	4	206	3
207	208	207	5	207	3
208	209	208	4	208	3
209	210	209	5	209	3
210	211	210	4	210	3
211	212	211	5	211	3
212	213	212	4	212	3
213	214	213	5	213	3
214	215	214	4	214	3
215	216	215	5	215	3
216	217	216	4	216	3
217	218	217	5	217	3
218	219	218	4	218	3
219	220	219	5	219	3
220	221	220	4	220	3
221	222				

E nyomtatványok mintáját mutatja be a 4. sz. ábra, amelynek két első rajza nemzetközi munkahelyek —, a harmadik ábrája belföldi munkahelyek forgalmi felvételére szolgál. Ezért kell kétféle nyomtatványt használni, mert a nemzetközi vonalaktól csak 3 kapcsolható

**AZ 1. SZ. ERŐSÍTŐ MH. FÉLÓRÁNKÉNTI
FORGALMI STATISZTIKÁJA.**

IDŐ	KAPCSOLÁSOK DARABSZÁMA	ÖSSZESEN
7 - 7 ³⁰		
7 ³⁰ - 8	###	5
8 - 8 ³⁰	###/	6
8 ³⁰ - 9		
9 - 9 ³⁰	###	5
9 ³⁰ - 10	////	4
4 ³⁰ - 5		
5 - 5 ³⁰		
5 ³⁰ - 6		
6 - 6 ³⁰		
6 ³⁰ - 7		
		79

5. ábra.

egy munkahelyre ugyanakkor, amikor a belföldiekre 5 vonal kapcsolható be.

E nyomtatvány megtervezésénél az a szempont vezérelt, hogy az adatfelvételtől egyfelől ne csak a munkahely, — hanem minden áramkörnek a megterhelése külön is megállapítható legyen s másfelől, hogy ugyanezek az adatok a nap bármely félórájára is rendelkezésre álljanak. Erre

azért helyeztem súlyt, mert ez az adatfelvétel szolgál az ú. n. munkahelyek közti teher-kiegyenlítés alapjául is. Ugyancsak erre a felvételre kell támaszkodnom a belföldi áramkörök forgalmának tanulmányozásánál, ami ezért különös fontosságú, hogy a megfelelő viszonylatokban szükségessé vonalszaporítás szükségességéről kellő időben szerezhessek tudomást s annak irányában a megfelelő lépések megtörténhessenek. Az adatfelvétel gyakorlati kivitele az ábrák alatti rövidítések szövegéből tűnik ki s az akként állítottatott össze, hogy szükség eseeén a forgalom irány szerinti megoszlásában is tanulmányozható.

Az ábra alsó részén látható a rovatokba beírt adatok jelmagyarázata.

Ezt a módszert alkalmaztam a feladatomat képező munka egyik részének a felvételénél, most hátra van az erősítő munkahelyeken lebonyolódó kapcsolások számának a felvétele, mert a például felvett francia és német nyelvű csoport kezeli az erősítő munkahelyeket is, lévén ott is mindkét idegen nyelv ismeretére szükség.

Az erősítőn lebonyolódó kapcsolások felvétele az 5. számú ábrán bemutatott nyomtatványokon történik, amelyeknek a megszerkesztése jóval egyszerűbb, mert a félóránkénti időbeosztáson felül csupán a darabszámot kell feltüntetnie a kezelőnek, ami részéről egyes vonalaknak az egyszerű behúzásával történik a megfelelő rovatokban. A kezelői teljesítmény itt óránként 16 kapcsolás.

A kétféle nyomtatványnak a munkahelyeken eszközölt kitöltése után azok a helyközi központ statisztikai szolgálatához kerülnek, ahol a részletes feldolgozásuk történik meg annak szem előtt tartásával, hogy a nyerendő adatok segítségével a szolgálati beosztás tervezéséhez hozzá lehessen fogni.

A feldolgozás lényegében abból áll, hogy minden áramkörre és munkahelyre nézve megtörténik az összegezés, majd az azonos speciális képzettséget kívánó munkahelycsoportok összesítése is, miáltal az ilyen munkahelycsoportokra nézve a félóránkénti időközökben mutakozó együttes forgalom is rendelkezésünkre áll abból a célból, hogy annak alapján pontosan a forgalom szükségletének megfelelő szolgálati időszakok tervezése megkezdődhessenek.

Az összesítés úgy darab-, mint percszám szerint történik azért, hogy megállapítható legyen, vajjon a jelentkező forgalomban szereplő beszélgetési időtartamok megfelelnek-e a több év adataiból számított átlagoknak. Ha ez a feltétel teljesítve van, úgy következik a szolgálati táblázat elkészítésének egy újabb szakasza.

Ezt az újabb szakaszt a 6. számú ábra szemlélteti, amelyen már a — rendszerint 4 nap felvételei alapján számított — félórai forgalom látható a munkahelyeknek olyan csoportosításában, amelyek az őket ellátó kezelői személyzettől ugyanezt a különleges képzettséget igénylik. Itt áll tehát előttünk a 3 honos munkahely, valamint a 4 erősítő munkahely darabszám szerint feltüntetett együttes forgalom is, amelyből már kiszámítható minden félórára nézve az akkor szükséges kezelői létszám, amely

*Gazdaságos szolgálati beosztások előkészítése
különös figyelemmel a helyközi távbeszélő üzemre.*

ezen az ábrán a „Kezelői szükséglet” fejrovat alatt látható. Ezeket az értékeket úgy kaptam meg, hogy a 3 napon keresztül az ugyanazon félórában előforduló maximális forgalmat 6-tal osztottam s a maradékokat általában felfelé kerekítettem. Amikor így minden félóra-ra szükséges személyzeti létszámot ismerem, következik e számnak a munkahely közötti legcélszerűbb felosztása azt tartván szem előtt, hogy a szükséges számú kezelő olyan munkahelyekre állíttassék, ahonnan legkevesebb felállással, illetve hajlongással képes a jelentkező forgalmat lebonyolítani. Az így megtörtént szétosztások eredménye az itt feltüntetett vastag vona-

▲ FRANCIA I. MUNKAHELYCSOPORT KEZELŐI SZÜKSÉGLETE

óra	97 mh.		98 mh.		99 mh.		97-98-99 mh.		Kereslet szükséglet	Erdőtő I. mh.		Erdőtő II. mh.		Erdőtő III. mh.		Erdőtő IV. mh.		E. I. - IV. mh.		Kereslet szükséglet						
	apó	ápr	apó	ápr	apó	ápr	apó	ápr		apó	ápr	apó	ápr	apó	ápr	apó	ápr	apó	ápr		apó	ápr				
7 - 7:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
7:30 - 8	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
8 - 8:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
8:30 - 9	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
9 - 9:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
9:30 - 10	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
10 - 10:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
10:30 - 11	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
11 - 11:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
11:30 - 12	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
12 - 12:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
12:30 - 13	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
13 - 13:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
13:30 - 14	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
14 - 14:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
14:30 - 15	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
15 - 15:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
15:30 - 16	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
16 - 16:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
16:30 - 17	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
17 - 17:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
17:30 - 18	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
18 - 18:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
18:30 - 19	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
19 - 19:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
19:30 - 20	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
20 - 20:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
20:30 - 21	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
21 - 21:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
21:30 - 22	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
22 - 22:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
22:30 - 23	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
23 - 23:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
23:30 - 24	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
24 - 0:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
0:30 - 1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
1 - 1:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
1:30 - 2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
2 - 2:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
2:30 - 3	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
3 - 3:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
3:30 - 4	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
4 - 4:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
4:30 - 5	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
5 - 5:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
5:30 - 6	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
6 - 6:30	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
6:30 - 7	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2					
összesen	94/106	89/100	94/106	89/100	94/106	89/100	94/106	89/100	203	191	186	70	81	86	180	170	160	133	130	132	19	25	16	411	398	399

6. ábra.

lakban jut kifejezésre, amelyek azt tüntetik fel, hogy elméletileg hogyan állíttassanak leghelyesebben az egyes kezelők a szükséges munkahelyekre. A 7. számú ábrán már vízszintes felrajzolásban látható az előbbi ábrán nyert vastag vonalcsoport tükörképe, amely azt tünteti fel a munkahelyek egymásalatti sorrendjében, hogy azokon a nap egyes félóráiban milyen terjedelmű beültetés szükséges.

Az ábra alsó részén látható a vastag vonalaknak olyan hosszokban való újabb átcsoportosítása, amely vonalak már annak a fordulónak az időtartamát is jelképezik, amelyet a kezelőnek a munkahelyen eltöltenie

2. hogy osztott szolgálatok esetében a két szolgálati idő között egy bizonyos minimális idő — nálunk legalább 2-3 óra legyen;

3. a késő estebe nyúló szolgálatok után másnap ne következék korai időben kezdődő szolgálat;

4. éjjeles szolgálat után legalább 24 órasi szabadidő adandó;

5. éjjeles szolgálatot lehetőleg délelőtti szolgálat előzzön meg;

6. az időbelileg különböző szolgálatok lehetőleg váltakozva állítandók be;

7. egyhuzamban tartott szolgálati idő esetén megfelelő pihenő idő — nálunk $\frac{1}{2}$ és $\frac{1}{4}$ óra — adandó;

8. az osztott szolgálat lehetőleg két egyforma részre osztandó s esetleg itt is — nálunk $\frac{1}{4}$ óra — pihenő idő adandó;

9. a hosszabb — félórás — pihenő időnek lehetőleg a szolgálati idő első felében való beállítása és végül

10. a vásár- és ünnepnapokon adható szabadnapok egyenletes és egyenlő mértékben való kiosztása.

Mind ezeket a szempontokat figyelembevéve készült el az ábra alsó felén látható fordulók végein a beszámozás, amelynek egymásutánjában kell majd a fordulókat átrajzolni arra a táblára, amely az érdekelt személyzet és munkahelyek számára készül el végleges formában.

Ezekben ismertettem teljes egészében azt az előkészítő munkát, amely szükséges ahhoz, hogy azt a könnyen kezelhető, mozgószalag rendszerű szolgálati beosztási táblát léptethessük életbe, amelynek elkészítését legaprólékosabb részleteiben egy másik cikkem keretében fogom olvasóim elé tárni.

Az 1939. év szeptember havi rádiókiállítás.

Irta: STÜR IVÁN m. kir. postafőmérnök.

Exposition de T. S. F. au mois de septembre 1939. Par M. IVÁN STÜR, Ingénieur principal de poste.

A la Foire d'ameublement de l'automne de 1939, les organes de la propagande de T.S.F. de la poste ont également participé. L'auteur publie un compte-rendu de l'exposition relative à l'appareil populaire de radio, aux projections des films avec des sujets techniques, au service pour écarter les dérangements radiophoniques et aux renseignements techniques.

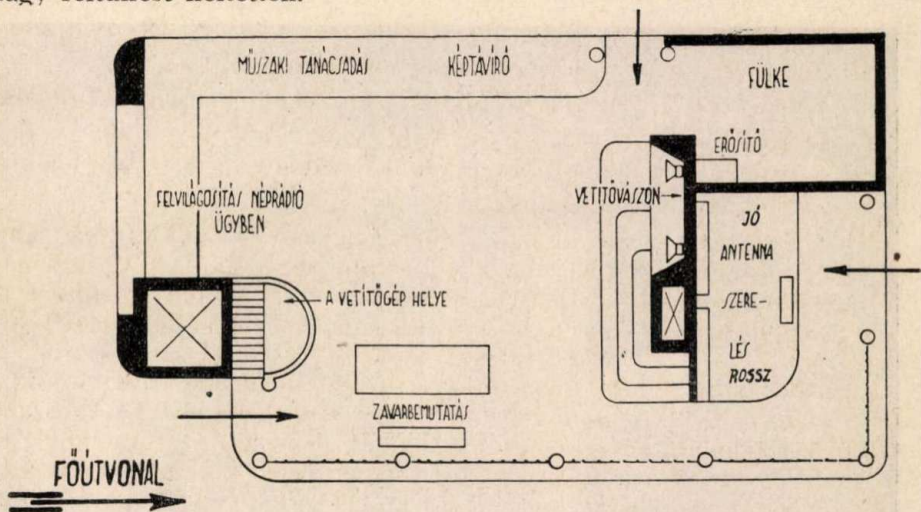
Az 1939. évi őszi lakberendezési vásáron a posta rádiópropaganda szervei, a zavarelhárító és tanácsadó szolgálat is megjelentek, hogy főként az ebben az évben piacra kerülő néprádió bemutatásával, azonkívül

az őszi rádióidény megkezdésekor mindig nagy számmal felmerülő más rádióvonatkozású kérdésben is a nagyközönség rendelkezésére álljanak.

A posta erre a célra a kiállításon a Városligeti Iparcsarnok nagytermében, központi fekvésű 60 m² nagyságú területet bérelt.

A terület alaprajzát a különféle munkahelyek megjelölésével az 1. számú ábra, a pavillon egyik nézetét pedig a 2. szám alatt látható fényképfelvétel tünteti fel.

A fényképfelvételen látható, hogy a posta a helyiség felépítésével is már a néprádióra igyekezett a közönség figyelmét felhívni, amellet 20 drb. néprádiót is kiállított, amelyek a teljes újdonság erejével hatva, nagy feltűnést keltettek.



1. ábra. A kiállítási pavillon alaprajza.

Az alaprajzon látható a munkahelyek elrendezése, amelyek a következők voltak:

Néprádió. Ez a munkahely díszletanyagból készített, óriási méretű néprádióban volt elhelyezve. Itt történt a néprádió üzemkötben való bemutatása és itt adtunk felvilágosításokat a néprádióra vonatkozó összes kérdésekben.

Filmvetítés. A tanácsadó iroda keskeny filmvetítő gépe ez alkalommal először szerepelt a nagyközönség előtt a házilag felvett és összeállított műszaki tárgyú filmek vetítésével.

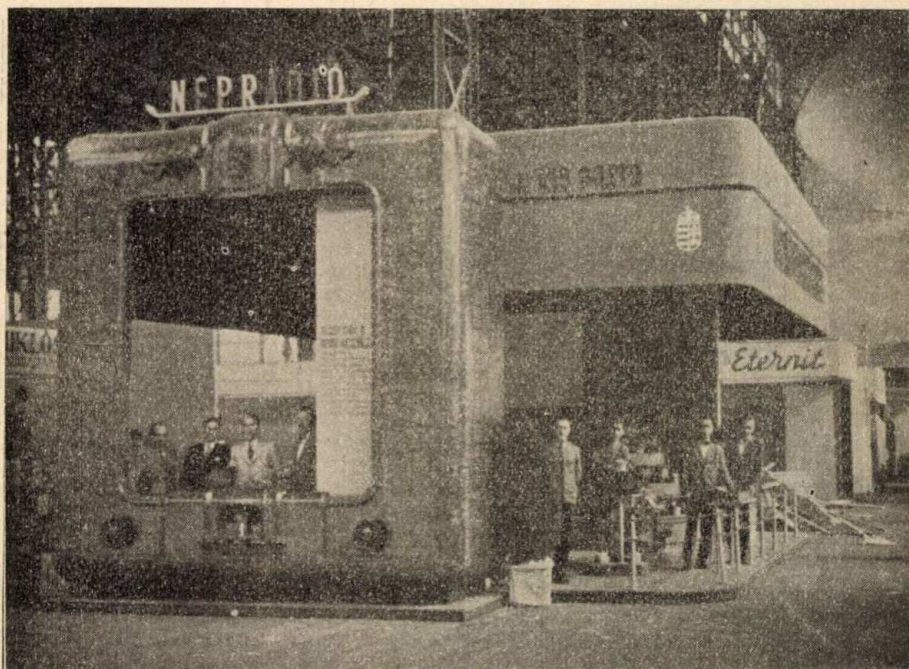
Zavarelhárítás. Az érdeklődő közönség saját maga által kezdeményezett kapcsolások útján tanulmányozhatta az erre a célra egészen újszerűen összeállított berendezésen a leggyakoribb zavarforrások, úgymint porszívógép, hajszárító, kis üzemi motor, asztali szellőzőgép, házcseggő által okozott zavarokat, illetve az alkalmilag rákapcsolt zavar-szűrők hatását.

Antenna-szerelés. Az alaprajzon látható elkülönített helyen szereltük fel a tanácsadó irodából már közkedvelt „Jó antenna” és „Rossz an-

tenna“ szerelési táblákat, amelyek segítségével a közönség ugyancsak saját maga által végzett kapcsolások útján csendes, elkülönített helyen tanulmányozhatta az antenna szerelés különböző főbb szabályait.

Műszaki tanácsadás. Külön munkahely volt a műszaki tanácsadó szolgálat részére, ahol a szolgálatot végző tisztviselők a legkülönfélébb rádió-műszaki kérdésekben adtak felvilágosításokat. Ezen az oldalon volt a kiállítás egyik legvonzóbb érdekessége a *képtávíró* is.

A kiállítás forgalmát és eredményeit összefoglalva megállapíthatjuk, hogy az érdeklődés nem várt mértékű volt és az eddigi hasonló kiállításokat messze felülmúlta.



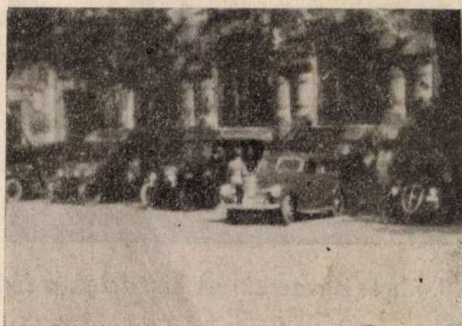
2. ábra. A kiállítási pavillon külseje.

Ebben kétségkívül legfőbb szerepe a néprádióknak volt. A közönség különösen a forgalmas órákban valósággal tolongott a néprádió bemutató-munkahely előtt és a legkülönfélébb kérdésekkel ostromolták a posta tisztviselőit. A kérdések legnagyobb részben arra irányultak, hogy a készülék hol, milyen módon szerezhető be, mennyi az ára, hogy fizethető, mennyi a fogyasztása. Természetesen igen sokan egyéb részletek és pedig a készülék teljesítőképessége, szerkezete stb. iránt is érdeklődtek. A nagy érdeklődésre való tekintettel a munkahelyen a főbb kérdésekre vonatkozó adatokat táblázatban összefoglalva ismertettük.

Ki kell emelnem, hogy a vidéki rádióhallgatóság részéről igen nagy volt az érdeklődés a telespes néprádió iránt és igen sokan sürgették annak megvalósítását.

A néprádió mellett még a filmvetítések vonzották nagyobb tömegekben a közönséget. Két erre az alkalomra készített mozgófilmet mutattunk be, úgymint a „Zavarelhárítás“-t, vagyis a zavarelhárító szolgálat ismertetését és „Az antenna szerelés 10 parancsolata“ című filmet.

A zavarelhárítást egy tényleges panasz kereteibe beállítva mutattuk be. Láttuk, hogy ha a szórakozni vágyó békés rádiózót már reggel megzavarja a szomszéd porszívója, a panaszos hol jelenti be emiatti panaszát. Majd bepillantást nyertünk a zavarelhárító szolgálatot ellátó csoport belső életébe, azután láttuk a vizsgáló csoportok reggeli kivonulását a munkára, a helyszínen mint keresik a zavarokészítő készülékekkel a környéket átkutatva a zavarforrásokat, s a megtalált zavarforráson hogy végzik el a zavarcsökkentési kísérleteket. A csoport felszólítása alapján felszerelt zavarcsökkentők ellenőrzését is láttuk, amikor már a panaszos boldogan élvezi a megszüntült rádióvételt.



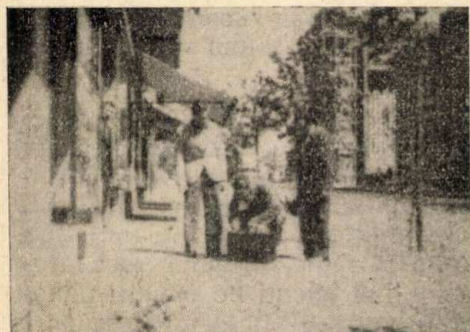
3. ábra. A zavarvizsgáló csoportok reggeli indítása autókkal.

A másik mozgófilm az antenaszerelés minden egyes fontosabb szabályára (a 10 parancsolatra) egy-egy jelenet keretében mutat rá. Így mozgalmas, élénk képeken ismertettük, miként kell jó magas, hatásos külső antennát építeni, hogy kell elkészíteni a jó földelést, milyen a jó antenaszigetelés stb.

Egy harmadik mozgófilm, valamint állóképek vetítése útján a posta fontosabb rádióüzemeit, úgymint Lakihegyet, a székesfehérvári adót és a tárnoki vevőállomást mutattuk be.

A vetítést házilag készített erősítőről hanglemezműsorral kísértük, amelynek jó hangszínezete általános tetszést keltett.

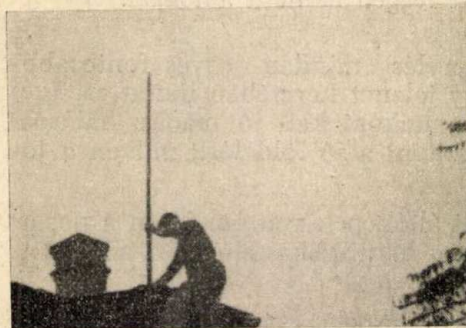
Egy fényképfelvételen meg is örökítettem a filmet nagy érdeklődéssel szemlélő közönséget. (L. a 8. ábrát.)



4. ábra. Zavarforrás nyomozása az utcán; a kereső készülék vezeti a nyomozót.



5. ábra. Zavarszűrési kísérletek a fodrász hajszárítóján, illetve porszívógéppel.



6. ábra.
Az antennát jó magasra kell helyezni.

7. ábra
Jó földelés készítése rézlemezzel.

A képtáviró iránt az érdeklődés szintén igen nagy volt, úgy, hogy az érdeklődéssel a közvetítések kis száma (összesen 40) közel sincsen arányban. A kevés képfeladás oka elsősorban abban kereshető, hogy a közönség nagyobb részben nem volt tájékozva arról, hogy a közvetítéshez fényképre van szükség, és a legtöbben a fényképet is ott akarták elkészíttetni.

A kiállítás forgalma és az érdeklődés mértéke egyébként számokban a következőkben foglalható össze:



8. ábra. A filmeket néző közönség egy része.

Az összes látogatók száma elég pontos felvételeink szerint 30-35.000 volt. Ez a tömeg úgyszólván kivétel nélkül mind megfordult a népvező munkahely előtt.

A közönség érdeklődése folytán a filmeket összesen 350-szer kellett levetítenünk, tehát naponta átlag 35 vetítés volt, ami időtartamban naponta kb. 4-5 órának felel meg.

A pavillon előtt megforduló közönség igen tekintélyes része szorgalmasan működtette a zavar bemutató és az antenna szerelési rajzok kapcsolóit, úgyhogy a kapcsolók által a közelünkben lévő rádiókereskedőnél okozott rádióvételzavarok elhárítása a viszonyok kedvezőtlen volta miatt elég nagy gondot okozott.

A zavarelhárítás és az antenناسzerelés műszaki természetű kérdései iránt közelebbről, komolyabban is sokan érdeklődtek, úgy hogy kb. 2000 zavarelhárítási nyomtatványt és 1500 antenناسzerelési nyomtatványt kértek a megfelelő munkahelyekről.

A képtáviratok száma 40 volt.

A kiállításnak az ismertetett számadatokból is látható nagy forgalma igazolja, hogy a közönségnek az ilyen tanácsadó és tájékoztató szervre különösen a rádióidény megkezdésekor — nagy szüksége van. A kiállítás különös tanulságaként még azt lehetne levonni, hogy legalább időnként érdemes lenne vidéken is ilyen felvilágosító szolgálatot bevezetni. Feltűnő volt a vidéki hallgatóság nagyfokú érdeklődése, és különösen a műszaki tanácsadónál igen sokan azt a véleményüket fejezték ki, hogy az ilyenfajta szolgáltatást a vidéki hallgatóság erősen nélkülözi.

Kisegítő munkaerők alkalmazása a német postahivatalokban.*

Irta: Dr. KÖKÉNY SÁNDOR m. kir. postasegédtitkár.

Emploi de travailleurs auxiliaires dans les bureaux de poste allemands.
Par M. le Dr. SÁNDOR KÖKÉNY, Aide-Secrétaire de poste.

Il est un problème bien difficile d'établir les principes pour la fixation juste de l'effectif des bureaux de poste. L'organisation de l'effectif doit être économique et sociale. Le nombre de l'effectif des bureaux et soumis au mouvement du trafic. Pour assurer la bonne marche du service, la poste allemande a introduit le système des travailleurs auxiliaires. L'auteur s'occupe, dans la suite, des conditions de travail de ces employés auxiliaires. Les principes suivis par le service allemand lors de la fixation du nombre de l'effectif permanent, des réserves et des auxiliaires des bureaux de poste. Il fait connaître, à la fin, la situation du personnel dans les trois grands bureaux de Hamburg et l'application pratique des principes précités.

A posta személyzeti politikájának legnehezebb feladatai közé tartozik az egyes hivatalok személyzetszükségletének, illetőleg létszámának helyes megállapítása. A személyzetszükséglet elbírálásának alapja a munkaszükséglet, melyet a mindenkori forgalom határoz meg. Tehát elsősorban az állandóan hullámzó forgalmat, mint munkaszükségletet kell értékelnünk és azután határozhatjuk meg minőségileg és mennyiségileg a szükséges személyzetet. Ezt a műveletet egy szóval meghatározva, személyzetgazdálkodásnak nevezhetjük.

A személyzetgazdálkodásnak *gazdaságosnak* és *szociálisnak* kell lennie.

A *gazdaságosság* azt jelenti, hogy a hivataloknál beosztott személyzet létszáma szorosan a munkaalkalomhoz simuljon, tehát a munkaerők

*) Értekezésemhez a szükséges adatokat németországi tanulmányutamon a hamburgi postaigazgatóság, valamint az érdekelt hivatalok nyilvántartásaiból, s a vonatkozó ügyiratokból szereztem.

ne maradjanak kihasználatlanul. A létszámmegállapítás pedig akkor *szociális*, ha a beosztott alkalmazottakra nem vár aránytalanul nagy munkateljesítmény, nincsenek túlzottan kihasználva és túlterhelve. Ezek szerint a gazdaságosság a minél alacsonyabb, a szociális érdekek pedig az aránylag magasabb létszám megállapítását követelik. A helyes megoldást az ellentétes érdekek mérlegelésével a középben találjuk meg. Ha a postánál dolgozók összességét, mint nemzeti értéket szemléljük, akkor a szociális követelmények betartása ennek a nemzeti értéknek kimélését, az időelőtti elhasználódástól való megóvását jelenti. Ezért a magasabb szempontból való elbírálásnál a szociális irányelvek kifejezésre juttatása az évtizedeket szemlélve, szintén gazdasági eredményt ad, mert a költséggel kiképzett személyzet nem válik ki idő előtt a szolgálathól.

Ebből következik, hogy egy hivatal személyzetszükségletét nem lehet egy merev számmal hosszú időre előre meghatározni. A helyes személyzetgazdálkodás megköveteli:

1. a forgalomnak és a létszámnak állandó szemelőtt tartását, s
2. mind gazdaságosság, mind szociális szempontból a hullámzó munkaszükséglet kiugró váltakozásának ellátására egy a postával lazább jogviszonyban lévő alkalmazotti csoport rendszeresítését.

A német posta ezt a feladatot a kisegítő munkaerők, illetőleg a nem teljesen foglalkoztatott órabéresek alkalmazásával oldotta meg. A személyzetnek ez a része napi 3—6 órai szolgálatot teljesít és postai foglalkozását egy más, a megélhetését biztosító hivatás mellett, mint mellékfoglalkozást folytatja. (Bővebben lásd: Magyar Posta XIV. évfolyam 1. szám: A német birodalmi posta órabéres alkalmazottai.)

Egy német postahivatal teljes személyzete három tényezőtől alakul, ú. m.:

1. az állandó személyzet,
2. a tartalék és
3. a kisegítő munkaerők.

Az állandó személyzet létszámának megállapításakor a hivatalnál megfigyelt *legalacsonyabb* forgalom jön számításba, amit tulajdonképpen a tényleges forgalom *mindig* felülmúl. A szabadságon, szakoktatáson, betegség miatt a szolgálathól távollevő személyzet pótlására a tartalék szolgál. E fölött a megállapított minimális forgalom fölött jelentkező legtöbbször erős hullámzásokat mutató munkaszükségletet a német postahivatal az óradíjas kisegítő munkaerőkkel fedezi.

Az illetékes igazgatóság a létszám megállapításakor a kisegítő munkaerők számát nem köti meg, hanem a hivatal helyi viszonyait, elhelyezését és főleg munkamenetének megszervezését alapul véve, azt a mindenkor felmerülő forgalom függvényévé teszi. Nevezetesen megadja a hivatalnak azt a forgalmat, melyet az állandó személyzet és tartalék megállapításánál alapul vett; ezt a hivatal kisegítő munkaerők alkalmazása nélkül köteles elvégezni. A tényleges forgalomnak ezzel a megadott, alacsonyabb forgalommal szemben mutatkozó többlete után,

ennek függvényeként mennyiségileg meghatározva engedélyezi a felhasználható munkaórák számát. Így a hivatal a tényleges forgalomadta lehetőségén belül órabéres kisegítő személyzetet foglalkoztathat, a felmerült órabéreket kifizetheti és elszámolhatja.

A német postaigazgatás ezzel a módszerrel személyzetgazdálkodását gazdaságossá és szociálissá tette, mert

1. a hivatalok állandó személyzetének — tehát az aránylag nagyobb fizetésű tisztviselők és altisztek — számszerű megállapításánál nem az átlagos munkaalkalmat, hanem egy ennél kisebb, egy minimális, mondhatni feltételezett alacsony munkaalkalmat vesz alapul, amit a tényleges munkaszükséglet mindig felülmúl. Tehát az így megállapított állandó személyzet mindig teljes mértékben foglalkoztatható, vagyis kihasználatlan sohasem marad. Ezenkívül

2. a kisegítő munkaerők alkalmazását a mindenkor tényleg felmerülő forgalommal határozza meg és annak függvényeként munkaórákban engedélyezi. Így a kisegítő személyzet sem marad kihasználatlanul, viszont az egész személyzet túlterhelését a kellő számban alkalmazott kisegítők foglalkoztatása megelőzi.

Az ilyen módon megállapított személyzetszükséglet nemcsak személyzetgazdálkodás szempontjából gazdaságos és szociális, hanem a hivatalnál mindenkor jelentkező munkaalkalmat is önműködően követni tudja.

A létszám megállapításának ezt a rendszerét lehetővé teszi és nagyban elősegíti, hogy a személyzetgazdálkodás a kis kerületekkel rendelkező igazgatóságok hatáskörébe tartozik, ahol a forgalom fejlődésének megfelelően az egyes hivatalok személyzetszükségletének megállapítása gyakrabban és a felmerülő munkaszükségletet követve, a kellő időben megtörténhetik. Természetesen az igazgatóságoknak a minisztérium megfelelő irányelveket ad.

A kisegítő munkaerők engedélyezésekor meg kell határozni, hogy

1. a tényleg mutalkozó forgalomemelkedés az állandó személyzet figyelembevételével a hivatalnál mennyi munkatöbbletet jelent; és

2. az így értékelt és megmért munkatöbblet a gazdasági és szociális követelmények figyelembevételével hány munkaóra engedélyezését indokolja.

Ezek elbírálásakor meg kell vizsgálnunk a helyi viszonyokat és fokozottabb mértékben a hivatal beosztását, s munkamenetének megszervezését.

*

A kisegítő munkaerők gyakorlati alkalmazását németországi tanulmányutam során a helyszínen tanulmányoztam s szerzett tapasztalataim, illetőleg a látottak alapján három nagyobb hamburgi postahivatal személyzetszükségletének megállapítását ismertetem.

A Hamburg 1. sz. hivatal levélirányító, a Hamburg 2. sz. hivatal csomagkézbesítő, a Hamburg 7. sz. hivatal pedig csomagirányító szol-

gálatot végez. A feltüntetett forgalmi és létszám adatok a jelzett napokon valóban fennforgó adatoknak felelnek meg.

*

A Hamburg egész területén feladott levélpostai küldemények bélyegzését és továbbításra való feldolgozását a Hamburg 1. sz. hivatal végzi. Az így mutatkozó tömeges és csak jelentéktelen szaktudást igénylő munkaszükséglet a kisegítő munkaerők alkalmazására tág lehetőséget nyújt. Az alkalomszerűen és napi 3—5 órán át foglalkoztatott órabéresektől nagyobb szaktudást igénylő munkakörök elvégzése nem várható. Itt a naponta beérkező közel 1 millió darab levélpostai küldemény feldolgozásához, főleg a levélállításhoz és bélyegzéshez nagyobb számban vehetők állandóan igénybe.

A bélyegzőteremben (Stempelzimmer) az anyagot állítás és bélyegzés után a darabszám megállapítása végett 17 órától 22 óráig mérlegelik. (Szombaton és vasárnap a gyenge forgalom miatt a számlálás elmarad.) A levelekből 124, a levelezőlapokból 314 és a kevert küldeményekből 153 drb-ot véve kilogrammonként, a megállapított darabszámot naponként egy könyvbe feljegyzik. Ez a könyv az egyes gyűjtések anyagának feldolgozási idejét és a tényleg foglalkoztatott személyzet létszámát is feltünteti. Még itt a bélyegzőteremben történik az anyagnak 12 csoportra (helyi, környék, külföld, Berlin, nagyvárosok, a 14 legnagyobb város, Kelet-Németország, Közép-Németország, Holstein, Mecklenburg és Altona) való osztása.

Innen az anyag további feldolgozásra rendeltetés szerint a belföldi vagy a külföldi vagy a helyi levéltovábbító osztályba került.

Az állandó személyzet a tartalékkal

a bélyegzőteremben	161 fő
a belföldi levéltovábbításnál	280 „
	Összesen: 441 fő

Az a legalacsonyabb forgalom, amely után az igazgatóság ezt a létszámot megállapította és amelyet ennek a 441 főnek itt fel kell dolgoznia, napi 600.000 küldemény. Az ezen felül beérkező minden 7000 küldemény után a hivatal 10 munkaórát számolhat el, azaz 5—5 órára két kisegítőt alkalmazhat, amiről az igazgatóságnak hetenként jelentést tesz. Ez a jelentés három részből áll. Először feltünteti naponkénti részletezésben a hetiforgalmat, vagyis a tényleges munkaszükségletet és ebből kivonja azt a darabszámot, amit az állandó személyzetnek kisegítők nélkül kell lebonyolítania ($5 \times 600.000 = 3$ millió); azután kiszámítja a maradék darabszám után alkalmazható kisegítő munkaerők számát, majd számol a forgalom után felhasználható munkaórák tényleges igénybevételéről. (Pl. 1938 január 26-tól február 1-ig: $3.985.390 - 600.000 = 985.390 : 5 = 197.078 : 7000 =$ napi 280 munkaóra számolható el.) Természetesen ezek az átmeneti óradíjas alkalmazottak elsősorban a bélyegzőteremben oszthatók be és a belföldi levélirányításban csak a régebben szolgálók alkal-

mazhatók. Az alkalmazott postaüzemi munkásnak egyéni érdeke, hogy a szolgálatának ellátásához szükséges minél több szakismeretet elsajátítson, mert ezáltal foglalkoztatása állandóbb, óradíja pedig magasabb lesz. Ha pedig megélhetésének biztosítását a postánál keresi, tehát teljesen foglalkoztatott üzemi munkás akar lenni, annak kimondottan előfeltétele egy olyan szaktudás, mely őt a belföldi levélirányítás több munkakörének elvégzésére képessé teszi.

A külföldi levéltovábbításban ezekre a kisegítőkre számítani nem lehet. A külföldi forgalom különben sem mutat olyan hullámzásokat, mint a belföldi és így itt az állandó személyzettel jobban lehet a munkaszükségletet fedezni. Torlódások esetében a belföldi levélirányító osztály állandó személyzetéből lehet segítséget adni.

Ezzel szemben a helyi továbbításban kisegítő munkaerők ismét alkalmazhatók. Hamburgban a levélpóstei küldemények házhozkézbesítését 13 postahivatal végzi. Az érkező anyagot a kézbesítő hivatalokhoz az 1. sz. hivatal juttatja el. Ezt a munkát végzi a helyi továbbító osztály (Stadtpostabfertigung). Az osztály állandó személyzete akkora, hogy az a napi anyagot minden este 22 óra 45 percre elvégezhesse. Amennyiben feldolgozatlan anyag maradna, minden 1200 drb. után egy munkaóra számolható el. A kisegítő munkaerőket a belföldi irányításnál a szolgálatukat 23 órakor befejező munkások közül tartják vissza. Ezt a hivatal az igazgatóságnak naponként jelenti.

*

A Hamburg 7. sz. postahivatal az egész város csomagforgalmának továbbítását a következő személyzettel látja el:

állandó személyzet	553 fő
tartalék „	40 „
	Összesen: 593 fő.

Ez a létszám a forgalmat heti 255.000 darabig köteles feldolgozni. Az ezen felül mutatkozó minden 1200 küldemény után egy egész munkaerőt, azaz heti 51 órát számolhat el a hivatal kisegítő alkalmazottak foglalkoztatása címén. Természetesen a hivatal a kisegítő munkaerőket nem heti 51, hanem heti 20—30 munkaórára veszi igénybe, hogy így a legnagyobb forgalmú órákban minél több munkaerő álljon rendelkezésre.

Erről a hivatal az igazgatóságnak hetenként jelentést tesz. Az 1938. évi március 7-i jelentés adatai például a következők voltak:

a hivatalnál továbbított csomagok száma	194.215
1938. február 27-től március 3-ig	
a kézbesítőhivatalhoz továbbított csomagok száma	95.896
	Összesen: 290.111

darab.

Ennek alapján a hivatal a következő kisegítő munkaerőket foglalkoztatta:

február 27 és 28-án	31 kisegítőt napi 5 órára	$(31 \times 5 \times 2) = 310$	óra
febr. 29, 31. és márc. 1-én	35 kis. napi 5 órára	$(35 \times 5 \times 3) = 525$	óra
március 2-án	31 kisegítő napi 5 órára	$(31 \times 5) = 155$	óra
március 3-án	32 kisegítő napi 5 órára	$(32 \times 5) = 160$	óra

Összesen: 1150 óra

A felmerült forgalom után az igazgatóság rendelkezése alapján igénybe vehető:

heti tényleges forgalom	290.111 drb.
az állandó személyzetre eső forgalom	255.000 drb.

Marad: 35.111 drb.

Ezután alkalmazható:

$35.111 : 1200 = 29.3$ teljes munkaerő, azaz

$29.3 \times 51 = 1494.3$ munkaóra, a hivatal ezzel szemben

tényleg felhasznált . . . 1150.— „ a heti
megtakarítás . . . 344 „

Tehát a hivatal a tényleges munkaszükséglet lebonyolítására 31—35 kisegítő munkaerőt alkalmazott napi 5—5 órára és ezáltal egy hét alatt az engedélyezett kiadásokból 344 órabért megtakarított.

*

A csomagok házhoz kézbesítését a város egész területén (Altona és a környező nem rég odacsatolt közületek nélkül) a Hamburg 2. sz. postahivatal végzi.

A hivatal állandó személyzetének létszáma	609 fő,
az ezután megállapított tartalék	46 fő.

Összesen: 655 fő.

Tekintettel arra, hogy a házhoz kézbesítendő csomagok darabszáma a tapasztalat szerint a hét különböző napjain bizonyos szabályszerűséggel változik, az igazgatóság a hivatal állandó személyzetével feldolgozandó munkaszükségletet nem egy átlagos heti vagy napi darabszámban, hanem a hét minden napjára más-más darabszámban határozta meg; a tényleges forgalomnak ezzel szemben mutatkozó minden 150 többlete után a hivatal egy teljes munkaerőt kisegítőként foglalkoztathat, azaz 8.5 órabért fizethet ki.

A legalacsonyabb forgalom, amit a hivatal személyzete kisegítők nélkül köteles végezni:

hétfőn	21.575 darab
kedden	9.715 „
szerdán	14.110 „
csütörtökön	15.985 „
pénteken	15.980 „
szombaton	16.945 „

A hivatal a kisegítőket itt sem alkalmazza naponként nyolc és fél órára, hanem a rendes kézbesítők mellé kisegítőkül 4—6 órára a kerületenként kézbesítendő csomagok darabszáma szerint osztja be. Erről a hivatal az igazgatóságnak hetenként jelentést küld, amely a hetiforgalmat és a kisegítő munkaerőkkel dolgoztatott munkaóraszámot tünteti fel.

A német postaalkalmazottak maximális heti szolgálati ideje 51 óra. A kerületből beérkező kézbesítők szolgálati idejébe az elszámolás is beszámít. Az egyik napon elnyúlt szolgálati idő a másik nap terhére irandó. Tehát az állandó személyzet szolgálatát is változtatni kell. Ez teszi indokolttá, hogy az igazgatóság az alapforgalmat a hét minden napjára más darabszámban határozta meg.

*

Ennek a személyzetgazdálkodási rendszernek az igazgatásban bizonyos következményei vannak, mégpedig:

1. Az igazgatások hetenként felülvizsgálják a hivatalok forgalmát és személyzetszükségletét, valamint adott alkalommal, ha arra szükség mutatkozik, az állandó személyzet létszámát helyesbítik, továbbá a kisegítő munkaerők alkalmazására más kulcsot állapítanak meg. Ezzel a létszámmegállapítással járó teendő szükségszerűleg rövid és célszerű lesz, mintegy üzemszerűvé válik.

2. A hivatalvezetők a bizonyos szabályszerűséget mutató forgalom hullámzásait állandóan figyelik, hogy az így mutatkozó munkaszükségletet a nyilvántartott kisegítő munkásokkal fedezhessék; így azok értesítését és szolgálatbahívását kellőképpen megszervezik és fokozatos kiképzésükre gondot fordítanak. A kisegítő munkaerők általában akkor lépnek szolgálatba, amikor a napiforgalom a legnagyobb és a szükség szerint addig teljesítenek szolgálatot, amíg az anyagot feldolgozzák. Így előfordul, hogy az egyik nap 3 és egynegyed órát, a másik nap öt és fél órát, míg a harmadik nap semmit sem dolgoznak. Az idők folyamán szerzett tapasztalat a minden nap várható forgalom felbecsülésére eléggé megközelítő alapot nyújt. Így a hivatalok idejében biztosíthatják a munkaszükséglet fedezését.

Ezek után feltehetjük a kérdést, hogy a postaigazgatóságokat a létszámmegállapításoknál mi irányítja? Vannak-e tárgyi megkötöttségek, korlátozások vagy az igazgatóság gazdaságilag teljes szabad kezet kapott a felettes minisztériumtól? Igenis vannak korlátozások, mert az igazgatóság *felelős* a kerület gazdasági eredményéért és az alkalmazottak szociális foglalkoztatásáért. Ezenkívül a túlzott takarékoságnak és bőkezűségnek tárgyi fokmérője is van. Ez a fokmérő a kerületi „ismertetősám“ (Bezirkskennzahl), amely havonta a kerületben befolyt jövedéki bevételnek és a személyzeti kiadásoknak az arányát tünteti fel. Mégpedig:

$$\text{ismertető szám} = \frac{\text{személyzeti kiadások} \times 100}{\text{jövedéki bevételek}}$$

Ennek az ismertető számnak az abszolút értéke maga nem nagy fontosságú és rendes kerületekben általában 60 körül mozog. Ellenben fontos az ismertető szám alakulása az egyes hónapokban, főleg az előző havi és az elmúlt év hasonló hónapjához viszonyítva; az ismertető szám értékének emelkedése a kerület gazdasági eredményének rosszabbodását, míg annak csökkenése a gazdasági eredmény javulását jelenti. Ezt azzal magyarázhatjuk, hogy a forgalom hullámlása a munkaszükségletet nem arányosan befolyásolja. A forgalom és a bevételek rohamos növekedése a személyzetszükségletnek rohamos emelkedését nem eredményezi s ezzel szemben a forgalom hirtelen esésével a munkaszükséglet, vagyis a személyzeti kiadások sem csökkennek hasonló mértékben. A kerületi ismertető számot egyéb körülmények is befolyásolják, ú. m. a hétköznapok száma, a hó első napjának ünnepnapra esése, vásárok, kiállítások, továbbá egyéb gazdasági és társadalmi események. Ezekre természetesen figyelemmel kell lennünk, hogy a megfelelő fejlődési eredményt megkaphassuk.

Az ismertető számot az igazgatóságok a nagyobb hivatalokkal is kidolgoztatják. A kerületi ismertető számot az igazgatóságok havonként jelentik a postaminisztériumnak, s ennek alapján a minisztérium megállapítja a birodalmi ismertető számot és ellenőrzi a kerületek gazdasági eredményeit.

Németországban a létszám megállapításnak legfontosabb tényezője a igazgatóság mellett a hivatalvezető. Feladata, hogy az adott lehetőségeket a hivatal munkamenetének megszervezésekor úgy használja ki, hogy a hivatal forgalma a személyzet szociális igénybevétele mellett a lehető legkisebb létszámmal ellátható legyen. A személyzetgazdálkodásnak vázolt rendszere az igazgatóságok részéről bizalmat, a hivatalvezetők részéről pedig felelősségérzetet igényel.

A bizalom és felelősségérzet a széttagolt közigazgatás alappillérei. A postai közigazgatásban pedig személyzetgazdálkodás szempontjából is a széttagolt hatáskörben való végrehajtás az előnyösebb.



Érdekes kérdések

Questions intéressantes.

Újabb pályatételeink:

7. ... községi tanító a községben lévő postaügynökség kezelését is ellátja. A ... m. kir. adóhivatal a postaügynöki járandóság után 5 évre visszamenőleg általános kereseti adót vetett ki. Szabályszerű-e a m. kir. adóhivatal eljárása?

8. A postai szervvel nem rendelkező olyan kis községeket, amelyeken belföldi másodrendű távbeszélő áramkör halad át, miként lehetne a legkisebb költséggel távbeszélővel ellátni; az esetleg létesítendő új szervnek milyen elnevezést lehetne adni s miként kellene jogviszonyát, valamint kezelését szabályozni?

A pályázaton a m. kir. posta személyzetének minden tagja résztvehet. A pályamunka legfeljebb három gépirásos oldalra terjedhet. A pályázati határidő 1940 május 10.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni, hanem azt külön borítékban zárt és lepecsételt jeligés levélben a pályamunkával együtt kell a Magyar Posta szerkesztőségéhez juttatni. A jeligés levelet csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap vagy legalább is dicséretben részesül. A jutalomdíj összege pályatételenként 50 pengő.

A jutalomban vagy dicséretben nem részesült pályamunka szerzőjének nevét tartalmazó levelet a döntés után megsemmisítik és így a szerző neve ismeretlen marad. A pályamunka végén a kidolgozáskor igénybevett forrásmunkákat meg kell jelölni, hivatkozva a forrásmunka oldalának és bekezdésének számára, ahonnan a pályázó idézett vagy érveket merített a tétel megoldásához.

A pályázaton a Magyar Posta szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői, akik a bírálatra lesznek hivatva, nem vehetnek részt.

Pályázati eredmények:

Az 1940. évi 2. számban közölt 3. pályatétel a következő volt:

Az igazgatóságok ügyiratkezelését (iktatás, kiosztás, stb.) miképpen lehetne gyorsabbá és biztonságosabbá tenni?

Hat pályamunka érkezett be. Ezek közül a „Tizenötödik“ jeligéjű pályamunka a kérdéssel alaposan foglalkozott. Ezért szerzője, **dr. Róthler Emil m. kir. postafogalmazó** (Postavezérigazgatóság 4. ügyosztály) dicséretben részesült.

Az 1940. évi 2. számban közölt 4. pályatétel a következő volt:

A hivott által fizetendő beszélgetéseknek belföldi forgalomban való rendszerezése a közönség szempontjából szükséges-e és a posta szempontjából kívánatos-e?

Két pályamunka érkezett be. A „Drótos“ jeligéjű pályamunka a gyakorlati élet követelményeivel számoló okfejtéssel, igen ügyesen vezette le, hogy a hivott által fizetendő beszélgetéseknek a belföldi távbeszélő forgalomban történő rendszerezése mind a közönség, mind a posta szempontjából kívánatos.

Szerzője **dr. Holló Gyula m. kir. postasegédtitkár** (Postavezérigazgatóság 5. ügyosztály) dicséretben részesült.

A POSTA FORGALMA.

Le trafic de la poste.

1940 február.

Rovatvezető: Dr. RUTTNER BÉLA, m. kir. postatitkár.

Publié par M. le Dr. BÉLA RUTTNER, Secrétaire de poste.

En vue de pouvoir observer et apprécier le mouvement du trafic, la tendance du développement ainsi que l'influence du tarif et de règlements sur l'utilisation des divers services, l'Administration recueille toutes les données relatives au trafic des services postal, télégraphique, téléphonique et de la T. S. F. Les détails de la statistique sont contenus dans le Rapport annuel de la Poste hongroise; les résultats principaux annuels et mensuels seront également communiqués dans les tableaux ci-après. Les tableaux renferment les résultats des 8 années dernières, à compter de l'année 1930 montrant des résultats maxima,

et les données des 13 mois derniers. Les chiffres permettent donc de faire des comparaisons entre les résultats du mois indiqué en-haut et ceux du même mois de l'année précédente, d'une part entre les résultats constatés à partir du commencement de l'année courante jusqu'au mois indiqué et ceux de la même période de l'année précédente, d'autre part, et enfin, entre les résultats d'une année, entière, compté en arrière à partir du mois indiqué et ceux des années 1930 à 1937.

Les différences en nombre et en pourcentage entre les comparaisons respectives sont relevées au bas des tableaux.

A forgalom alakulását befolyásoló körülmények között február hónapban új tényező jelentkezett: az időjárás. Hatása a postaforgalomra nem volt ismeretlen eddig sem. Míg azonban az időjárás eddig a forgalmat befolyásoló tekintélyes okok mögött szerényen a háttérben húzódott meg és hatását inkább csak közvetett úton, csak szűkebb területen érvényesítette, addig most hirtelen óriássá nőtt és társait félretolva, szinte kizárólagos jogot követelt a forgalom alakulásának irányításában.

A hatás üzletáganként különböző, szinte ellentétes volt. A vasutak a hatalmas hőtörlesztők következtében vagy egyáltalában nem vagy csak korlátozottan közlekedtek, a közúti közlekedés úgyszólván teljesen megbénult és így a posta is hol közlekedett, hol nem. Sürgős természetű közlést a legtöbb esetben kockázatos volt a postára bízni és így előtérbe léptek a posta hírközvetítő üzletágai: a távíró és távbeszélő, amelyeknek a hatalmas porhótomégek nem ártottak.

Különösen a távbeszélő igénybevétele öltött eddig még nem tapasztalt méreteket. Akkor, amidőn a hatalmas hőtömégek következtében még a városok belső közlekedése is megbénult, a városok életét

az utcák helyett a távbeszélő áramkörök bonyolították le. A helyi távbeszélőforgalom ennek következtében olyan tetőpontot ért el, amire nem is gondolhattunk. Az utazási nehézségek folytán rendkívüli mértékben megduzzadt a távolsági távbeszélőforgalom is. A forgalom mértékére jellemző, hogy az csak 10.000 kezdeményezett beszélgetéssel maradt el a csúcsforgalmat képviselő 1939. évi augusztusi forgalom mögött.

A távíró és a távbeszélő forgalom a rendkívüli körülmények folytán olyan méreteket öltött, hogy a postaforgalom februári idényszerű csökkenését nem csak egyenlítette, de még többletet is eredményezett. Az a szokatlan eset fordult tehát elő, hogy a posta, távíró, távbeszélő és a rádió együttes forgalma kb. 2%-kal meghaladta a januári forgalmat is és így az évi mélypontot a megszokott február helyett valószínűleg a januári forgalom fogja képviselni.

Az egyes üzletágak között a viszonylag legkedvezőtlenebb eredményt a postai üzletág mutatja fel, mert az a múlt évi adatokat „csak” 15,2%-kal haladta meg. Az eredmény tehát csak a távíró és a távbeszélő eredményeinek tükrében látszik gyengének. Mindenesetre rá kell azonban

mutatnunk arra, hogy a postai üzletág ezt az eredményt a kettős illetménykifizetések révén érte el. A Kormányzó Úr Öfömlétőségának 20 éves ország-lása alkalmából ugyanis március hó 1-én hivatalos ünnep volt és így a március hónapra esedékes illetmények kifizetése még februárban történt meg. Ennek a következménye, hogy a postautalványkifizetések összege 40.5%-kal, a csekk-kifizetések összege pedig 54.8%-kal emelkedett, Nagy mértékben, 62.4%-kal emelkedett a csekk-kifizetések darabszáma is, ez azonban nem a kettős illetménykifizetésekkel, hanem a családpénztári fizetési utalványokkal áll összefüggésben. Ezt a szolgálatot a postatakarékpénztár csak a múlt év végén vette át.

A nemzetközi forgalomban az ajánlott küldemények és a csomagok száma emelkedett, az értéklevelek száma viszont közel 51%-kal csökkent. A külföldre feladott, a külföldről érkezett és a nemzetközi átmenő ajánlott levelek száma a múlt évi februári adatokhoz képest 30.4%-os emelkedést mutat, a csomagok száma pedig több mint 91%-kal emelkedett. A forgalom zömét a belföldön feladott külföldre szóló csomagok adják, amelyeknek darabszáma a múlt évi februári 16.692-ről 50.265-re ugrott fel.

A táviróforgalom mélypont helyett emelkedést mutat még januárhoz viszonyítva is. A múlt évhez képest a feladott táviratok számának emelkedése az 50%-ot is meghaladta. Emelkedett nemzetközi táviróforgalmunk is, mert a múlt évi 74.522 távirattal szemben a folyó februárban 90.255 táviratot kezeltünk. Az emelkedés 21%-nak felel meg. A belföldön feladott külföldre szóló táviratok száma a múlt évi 33.519-ről 40.446-ra emelkedett.

A távbeszélőnél a helyi forgalom érdemel elsősorban említést. A lebonyolított 17.135.000 helyi beszélgetés olyan csúcserőteket képvisel, amelyet — azt hiszem — ki kell bőjtölnünk, mert rövidesen nem ismétlődik meg. Hiszen csak a múlt év novemberében értük el először a havi 15 millió helyi beszélgetést és most egyszerre a 17 milliós forgalmat is túlszárnyaltuk. Természetesen a budapesti és a vidéki eredmény külön-külön is csúcserőtek. Hogy a távolsági forgalom alig maradt el az 1939. évi augusztusi igen magas forgalmi eredményektől, már említettem. A nem-

zetközi távbeszélőforgalom jelentősen csökkent. Míg a múlt év februárjában a külföldre kezdeményezett, a külföldről érkezett és a nemzetközi átmenő távbeszélgetések együttes száma 75.963 volt, addig a f. évi forgalomban már csak 50.899 beszélgetést ért el. A csökkenés tehát több mint 26%.

Február hó végén a postahivatalok összesen 519.675 rádióengedélyest tartottak nyilván, tehát 57.716-tal többet, mint a múlt esztendőben és 8.265-tel többet, mint a folyó év januárjában. A szaporulat a múlt évhez viszonyítva 12.5, a folyó év januárjáéhoz képest pedig 1.6%-nak felel meg. Különösen jelentős a folyó januárhoz mért szaporulat, mert a megszokott kereteket lényegesen meghaladja. Összehasonlításul megemlítjük, hogy a hasonló időszakban az 1935. évben 3017, az 1936. évben 2458, 1937-ben 2966, 1938-ban 3195 előfizetői szaporulat jelentkezett és csak az 1939. évi emelkedés (9308 előfizető) volt magasabb.

A kárpátaljai forgalom januárhoz viszonyítva árnyalatilag minden üzletágban emelkedett.

*

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, mint-hogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást — a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembevételével értékeltünk. Az értékelés mérőszáma a munkaegység. A közös nevezőre, a munkaegységre hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmazsak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádió-forgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett

munkák értékelése egyforma alapon történik. A közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel, és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak. Ez utóbbiak száma a forgalom szempontjából vett munkaegységek számánál kevesebb.

A munkaegységekben kifejezett februári forgalom közel 22%-kal haladja meg az eddig tapasztalt legnagyobb februári forgalmat, az 1939. évit és így a legnagyobb, amelyet a világháborút követő időben eddig tapasztaltunk. Összehasonlítául szolgáljanak a következő adatok:

1930.	február	36.4	millió	munkaegység
1931.	„	31.9	„	„
1932.	„	28.9	„	„

1933.	február	26.7	millió	munkaegység
1934.	„	26.9	„	„
1935.	„	27.7	„	„
1936.	„	30.9	„	„
1937.	„	31.4	„	„
1938.	„	33.0	„	„
1939.	„	38.5	„	„
1940.	„	46.9	„	„

A feldolgozott munkaegységekből 0.6 millió munkaegység Kárpátaljára esik, tehát csak az azonos területet véve alapul, a forgalom 7.8 millió munkaegységgel emelkedett.

Az egyes üzletágak közül a legjelentősebb emelkedést a táviróforgalom mutatja (49.0%!), ezt követi a távbeszélő üzletág 28.9%-os emelkedéssel, majd a posta 15.2 és végül a rádió 10.2%-os emelkedéssel. A távbeszélő munkaegységek száma eddig még nem tapasztalt csúcseredményt képvisel.

A posta forgalma.

1. POSTAFORGALOM.¹⁾ — 1. Trafic postal.¹⁾

E g y s é g : 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	F e l a d á s — E x p é d i t i o n										
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettresde valeur nombre	Kézi, bel- és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne Versements		Csekkbefizetés Chèques Versements		
		közön- séges ordinaires	ajánlott recom- mondés		drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant		
1930.	—	422.671	15.862	661	11.362	10.653	725.039	717	47.902	18.092	2.271.761	
1931.	—	370.509	11.817	575	10.145	10.156	670.278	494	40.336	16.322	1.934.881	
1932.	—	351.739	9.288	484	8.744	9.251	565.574	416	32.782	15.094	1.659.372	
1933.	—	346.512	7.974	465	8.584	8.870	553.521	576	41.654	16.200	1.517.302	
1934.	—	413.180	7.487	424	8.791	9.304	594.449	781	55.874	17.984	1.611.906	
1935.	—	410.595	7.771	415	8.793	9.731	644.332	912	65.344	18.928	1.706.911	
1936.	—	435.933	7.568	438	9.343	9.984	676.889	1.038	75.126	20.545	1.889.945	
1937.	—	462.928	7.567	456	9.815	10.291	712.965	1.193	87.832	22.311	2.068.491	
1938.	—	501.515	8.438	457	10.668	10.900	763.665	1.45	87.619	23.318	2.280.279	
1939.	II.	42.273	811	38	894	1.003	67.701	103	8.887	1.935	197.092	
1939.	III.	54.341	927	42	1.003	1.149	70.590	95	7.367	1.973	199.837	
1939.	IV.	49.977	780	46	987	1.117	71.268	76	6.513	1.922	215.328	
1939.	V.	49.923	900	42	1.024	1.162	75.535	93	8.783	2.146	239.995	
1939.	VI.	44.763	797	42	989	1.172	74.679	93	8.987	2.118	212.625	
1939.	VII.	46.405	832	45	1.025	1.160	76.741	102	9.558	2.074	233.040	
1939.	VIII.	49.876	888	49	1.040	1.179	80.970	98	9.925	2.167	274.902	
1939.	IX.	51.052	1.016	47	1.121	1.196	85.370	54	4.433	2.178	275.321	
1939.	X.	50.859	1.090	48	1.239	1.290	86.648	65	6.358	2.522	280.735	
1939.	XI.	49.354	982	48	1.232	1.190	81.304	68	6.244	2.452	295.819	
1939.	XII.	61.464	994	44	1.544	1.170	90.775	62	5.890	2.523	283.011	
1940.	I.	49.720	1.116	40	1.072	1.081	78.696	80	7.312	2.367	270.391	
1940.	II.	47.784	1.025	37	968	1.044	82.188	79	6.287	2.088	242.931	
1939. III.-1940. II. összesen: III. 1939.-II. 1940. total:		605.518	11.347	530	13.244	13.910	954.764	965	87.657	26.530	3.023.935	
1939. I.-II. összesen: I-II. 1939. total:		88.401	1.662	80	1.810	2.012	129.588	207	18.430	4.049	389.761	
1940. I.-II. összesen: I-II 1940. total:		97.504	2.141	77	2.040	2.125	160.884	159	13.599	4.455	513.322	
Összehasonlítások Comparaisons	1940. II. havában 1939. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg on nombre	+5.511	+ 214	- 1	+ 74	+ 41	+ 14.487	+ 24	- 2.600	+ 153	+ 45.839
	En févr. 1940 par rapport au mois de févr. 1939, en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 13.0	+ 26.4	- 2.6	+ 8.3	+ 4.1	+ 21.4	+ 23.3	- 29.3	+ 7.9	+ 23.3
	1940. I.-II. időszak- ban 1939. I.-II. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg on nombre	+9.103	+ 479	- 3	+ 230	+ 113	+ 31.296	- 48	- 4.831	+ 406	+123.561
	En janv.-févr. 1940. par raport aux mois de janv.-févr. 1939. en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 10.3	+ 28.8	- 3.7	+ 12.7	+ 5.6	+ 24.2	- 23.2	- 26.2	+ 10.0	+ 31.7

1) Az 1939. és 1940. évi adatok ideiglenesek.

Les chiffres se rapportant à l'année 1939 et 1940 sont provisoires.

1. POSTAFORGALOM (folytatás). — 1. Trafic postal (suite).

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Ev Année	Hó Mois	K é z b e s i t é s — R e m i s e										
		Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, bétét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne Payements		Csekk-kifizetés Chèques Payements		
		közönséges ordinaires	ajánlottak recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	
1930.	—	425.761	16.794	726	12.390	10.577	719.870	376	20.852	3.373	1.036.937	
1931.	—	373.517	12.442	637	10.687	10.015	663.752	295	25.646	3.275	967.490	
1932.	—	353.134	9.739	536	8.968	9.241	570.104	236	18.316	3.259	785.987	
1933.	—	345.768	8.172	506	8.776	8.938	555.883	280	21.472	3.373	698.973	
1934.	—	416.564	7.653	481	8.890	9.356	595.623	367	28.707	3.223	658.944	
1935.	—	412.321	7.790	471	8.814	9.775	645.247	462	37.928	3.399	662.144	
1936.	—	440.026	7.653	455	9.373	10.026	678.059	543	44.507	3.525	684.812	
1937.	—	466.077	7.641	485	9.924	10.367	716.475	591	48.925	3.839	749.352	
1938.	—	505.424	8.421	498	10.758	11.015	768.161	644	65.238	4.052	885.470	
1939.	II.	42.416	826	44	892	1.018	68.968	40	3.479	425	72.857	
1939.	III.	54.483	950	48	1.002	1.125	70.653	51	4.929	442	91.884	
1939.	IV.	50.153	793	58	1.014	1.110	71.259	47	4.128	452	84.821	
1939.	V.	50.108	914	49	1.021	1.172	75.844	47	3.877	445	83.009	
1939.	VI.	44.924	792	48	981	1.094	74.496	48	4.314	453	92.226	
1939.	VII.	47.981	874	49	1.051	1.202	78.690	47	4.524	481	90.568	
1939.	VIII.	50.059	* 889	54	1.048	1.167	80.797	57	7.019	447	93.973	
1939.	IX.	51.215	* 1.015	52	1.149	1.213	99.843	59	9.662	515	116.536	
1939.	X.	50.966	* 1.105	52	1.235	1.274	86.405	40	4.194	517	102.413	
1939.	XI.	49.548	* 996	51	1.216	1.152	69.317	42	3.954	452	82.282	
1939.	XII.	61.687	1.025	49	1.521	1.253	105.892	46	5.566	694	124.931	
1940.	I.	49.893	1.106	45	1.040	1.050	64.799	40	4.042	667	84.232	
1940.	II.	47.946	1.034	42	943	1.084	96.920	35	3.296	690	112.751	
1939. III.-1940. II. összesen:		608.963	11.493	597	13.221	13.896	974.915	559	59.505	6.255	1.159.626	
III. 1939.-II. 1940. total:												
1939. I.-II. összesen:		88.704	1.721	90	1.798	1.986	128.035	77	6.570	826	137.645	
I.-II. 1939 total:												
1940. I.-II. összesen:		97.839	2.140	87	1.983	2.134	161.719	75	7.338	1.357	196.983	
I.-II. 1940 total:												
Összehasonlítások Comparaisons	1940. II. havában 1939. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+5.530	+ 208	- 2	+ 51	+ 66	+ 27.952	- 5	- 183	+ 265	+ 39.894
	En févr. 1940 par rapport au mois de févr. 1939, en plus (+), en moins (-)	%-ban en %	+ 13'0	+ 25'2	- 4'5	+ 5'7	+ 6'5	+ 40'5	- 12'5	- 5'3	+ 62'4	+ 54'8
	1940. I.-II. időszak- ban 1939. I.-II. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+9.135	+ 419	- 3	+ 185	+ 148	+ 33.684	- 2	+ 768	+ 531	+ 59.338
	En janv.-févr. 1939 par rapport aux mois de janv.-févr. 1939, en plus (+), en moins(-)	%-ban en %	+ 10'3	+ 24'3	- 3'3	+ 10'3	+ 7'5	+ 26'3	- 2'6	+ 11'7	+ 64'3	+ 43'1

* Helyesbített adatok.

2. TAVIRÓFORGALOM¹⁾ — 2. Trafic télégraphique
3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM¹⁾ — 3. Trafic téléphonique

Ev Année	Hó Mois	Távíró Télégraphe		Távbeszélő — Téléphone								
		Távíratok ezer drb. Télégrammes, nombre en milliers		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques				Közvetlen összeköttetések száma Raccorde-ments directs nombre	Számlált helyi beszélgetések száma ezekben Conversations locales comptées nombre en milliers			
				hálózatok szerint dans le réseau					összesen total	bpesti egysé- ges uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total
		feladás dépôt	kézbe- sítés remise	falurend- szerű és 200 elő- fizetőnél nagyobb système rural et plus de 200 abonnés	200 elő- fizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés	bpesti egysé- ges hálózat- ban dans le réseau uniforme de Budapest						
1930	—	3.404	3.715	46.601	35.618	82.219	2.212	103.890	—	103.890		
1931	—	2.599	3.253	47.095	33.840	80.935	2.376	106.946	14.189	121.135		
1932	—	2.066	2.735	46.884	32.415	79.299	2.196	107.564	13.867	121.431		
1933	—	1.894	2.576	47.962	31.109	79.071	2.207	107.146	12.801	119.947		
1934	—	1.873	2.557	53.338	34.354	87.692	2.303	111.898	11.911	123.809		
1935	—	1.903	2.573	58.339	15.088	18.723	2.257	121.980	12.944	134.924		
1936	—	1.947	2.607	63.537	16.699	22.218	2.155	127.933	14.261	142.194		
1937	—	2.133	2.820	70.325	18.165	23.290	2.117	134.885	16.358	151.243		
1938	—	2.439	3.150	75.128	21.331	27.316	2.201	141.263	18.117	159.380		
1939.	II.	185	246	75.661	21.695	27.135	2.229	12.219	1.681	13.900		
1939.	III.	236	309	75.941	21.812	27.523	2.240	11.215	1.574	12.789		
1939.	IV.	222	293	76.134	21.689	28.531	2.267	12.353	1.821	14.174		
1939.	V.	264	331	76.279	22.305	28.802	2.316	12.705	1.693	14.398		
1939.	VI.	254	321	77.141	22.675	28.169	2.310	12.652	1.763	14.415		
1939.	VII.	282	349	77.380	22.902	28.355	2.318	12.119	1.745	13.864		
1939.	VIII.	341	413	77.514	23.694	28.054	2.320	11.110	1.729	12.839		
1939.	IX.	291	364	78.180	23.936	28.317	2.330	12.963	1.919	14.882		
1939.	X.	282	349	78.728	24.363	28.281	2.303	12.919	1.871	14.790		
1939.	XI.	268	333	79.332	24.502	28.463	2.344	13.337	2.000	15.337		
1939.	XII.	268	335	80.273	24.918	28.763	2.310	13.399	1.949	15.348		
1940.	I.	262	329	81.063	25.337	28.842	2.288	13.111	2.014	15.125		
1940.	II.	278	344	81.845	25.677	28.801	2.305	14.726	2.409	17.135		
1939. III.-1940. II. összesen: III, 1939.-II, 1940. total:		3.248	4.070	—	—	—	—	152.609	22.487	175.096		
1939. I.-II. összesen: I-II, 1939. total:		392	523	—	—	—	—	25.045	3.418	28.463		
1940. I.-II. összesen: I-II, 1940. total:		540	673	—	—	—	—	27.837	4.423	32.260		
Összehasonlítások Comparaisons	1940. II. havában 1939. II. havához képest több (+) kevesebb (-) En févr. 1940 par rapport au mois de févr. 1939, en plus (+), en moins (-)	sám- szerüleg en nombre	+ 93	+ 98	+6.184	+3.982	+1.666	11.832	+ 76	+2.507	+ 728	+3.235
		%-ban en %	+ 50'3	+ 39'8	+ 8'2	+ 18'4	+ 6'1	+ 9'5	+ 3'4	+ 20'5	+ 43'3	+ 23'3
	1940. I.-II. időszak- ban 1939. I.-II. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-févr. 1940 par rapport aux mois de janv.-févr. 1939, en plus (+), en moins (-)	sám- szerüleg en nombre	+ 148	+ 150	—	—	—	—	+2.792	+1.005	+3.797	
		%-ban en %	+ 37'8	+ 28'7	—	—	—	—	+ 11.1	+ 29.4	+ 13'3	

1) Az 1939. és 1940. évi adatok ideiglenesek.

Les chiffres se rapportant à l'année 1939 et 1940 sont provisoires.

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBEN — 5. Le trafic en unités de travail

E g y s é g : 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma drb: — Nombre des unités de travail:												
		Kincstári postahivataloknál Bureaux d'Etat					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél Bureaux des maîtres de poste et agences							
		posta poste	távíró- télé- graphe	távbe- szelő téléphone	rádió radio	összesen total	posta poste	távíró- télé- graphe	távbe- szelő téléphone	rádió radio	összesen total	drb. nombre	o/o	
1930.	—	186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7	
1931.	—	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3	
1932.	—	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1	
1933.	—	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4	
1934.	—	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7	
1935.	—	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0	
1936.	—	137.907	17.822	114.310	7.804	277.843	71.6	79.933	7.327	18.430	4.251	109.941	28.4	
1937.	—	143.639	19.595	121.662	8.216	293.112	71.1	85.416	8.007	21.218	4.386	119.027	28.9	
1938.	—	154.737	22.137	130.275	8.933	316.082	70.7	91.743	9.252	25.526	4.446	130.967	29.3	
1939.	II.	13.656	1.556	11.368	891	27.471	71.4	7.897	647	2.054	428	11.026	28.6	
1939.	III.	15.058	2.013	10.805	893	28.769	69.7	8.881	811	2.416	416	12.524	30.3	
1939.	IV.	14.870	1.899	11.920	889	29.578	72.2	7.808	787	2.347	419	11.361	27.8	
1939.	V.	15.623	2.122	12.194	908	30.847	71.1	8.270	908	2.918	417	12.513	28.9	
1939.	VI.	14.984	2.093	12.260	900	30.237	71.8	7.870	900	2.673	411	11.854	28.2	
1939.	VII.	15.393	2.304	12.011	896	30.604	70.3	8.544	1.030	2.944	411	12.929	29.7	
1939.	VIII.	15.878	2.775	11.553	895	31.101	69.0	9.145	1.219	3.201	410	13.975	30.0	
1939.	IX.	16.868	2.411	12.977	938	33.194	70.4	9.445	1.064	3.003	413	13.925	29.6	
1939.	X.	18.103	2.334	12.661	981	34.079	70.1	10.020	1.038	3.072	399	14.529	29.9	
1939.	XI.	17.484	2.237	12.991	985	33.697	71.2	9.418	942	2.895	387	13.642	28.8	
1939.	XII.	20.202	2.574	12.878	1.004	36.658	71.2	10.721	900	2.796	391	14.808	28.8	
1940.	I.	16.944	2.178	12.615	1.030	32.767	71.0	9.039	924	3.003	402	13.368	29.0	
1940.	II.	16.280	2.321	14.154	1.043	33.798	72.1	8.550	961	3.142	410	13.063	27.9	
1939. III.-1940. II. összesen:		197.687	27.261	149.019	11.362	385.329	70.9	107.711	11.484	34.410	4.886	158.491	29.1	
III. 1939.-II. 1940. total:														
1939. I.-II. összesen:		27.657	3.554	23.140	1.725	56.076	71.5	15.756	1.444	4.245	861	22.306	28.5	
I.-II. 1939 total:														
1940. I.-II. összesen:		33.224	4.499	26.769	2.073	66.565	71.6	17.589	1.885	6.145	812	26.431	28.4	
I.-II. 1940 total:														
Összehasonlítások Comparaisons	1940. II. havában 1939. II. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám-szerűleg en nombre												
	En févr. 1940 par rapport au mois de févr. 1939, en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 2.624	+ 765	+ 2.786	+ 152	+ 6.327	—	+ 653	+ 314	+ 1.088	— 18	+ 2.037	—
	1940. I.-II. időszakban 1939. I.-II. időszaka-hoz képest több (+) kevesebb (-)	szám-szerűleg en nombre	+ 5.567	+ 945	+ 3.629	+ 348	10.489	—	1.833	441	+ 1.900	— 49	+ 4.125	—
	En janv.-févr. 1940. Par rapport aux mois de janv.-févr. 1939, en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+ 20.1	+ 26.6	+ 15.7	+ 20.2	+ 18.7	—	+ 11.6	+ 30.5	+ 44.8	— 5.7	+ 18.5	—

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBEN (folytatás).
5. Le trafic en unités de travail. (suite)

E g y s é g: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services:														
		Posta Poste		Távíró Télégraphe		Távbeszélő Téléphone		Rádió Radio		Összesen drb. total nombre						
		drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o							
1930.	—	285.032	62·4	39.086	8·6	122.558	26·8	9.844	2·2	456.520						
1931.	—	242.007	59·9	32.449	8·0	118.819	29·4	10.728	2·7	404.003						
1932.	—	206.558	58·3	25.695	7·2	111.512	31·4	11.074	3·1	354.839						
1933.	—	198.445	58·2	23.550	6·9	108.373	31·8	10.686	3·1	341.054						
1934.	—	202.268	57·8	23.268	6·6	113.602	32·4	11.237	3·2	350.375						
1935.	—	206.848	56·2	23.793	6·5	125.778	34·2	11.671	3·1	368.090						
1936.	—	217.840	56·2	25.149	6·5	132.740	34·2	12.055	3·1	387.784						
1937.	—	229.055	55·6	27.602	6·7	142.880	34·7	12.602	3·0	412.139						
1938.	—	246.480	55·1	31.389	7·0	155.801	34·9	13.379	3·0	447.049						
1939.	II.	21.553	56·0	2.203	5·7	13.422	34·9	1.319	3·4	38.497						
1939.	III.	23.939	58·0	2.824	6·8	13.221	32·0	1.309	3·2	41.293						
1939.	IV.	22.678	55·4	2.686	6·6	14.267	34·8	1.308	3·2	40.939						
1939.	V.	23.893	55·1	3.030	7·0	15.112	34·9	1.325	3·0	43.360						
1939.	VI.	22.854	54·3	2.993	7·1	14.933	35·5	1.311	3·1	42.091						
1939.	VII.	23.937	55·0	3.334	7·7	14.955	34·3	1.307	3·0	43.533						
1939.	VIII.	25.023	55·5	3.994	8·9	14.754	32·7	1.305	2·9	45.076						
1939.	IX.	26.313	55·8	3.475	7·4	15.980	33·9	1.351	2·9	47.119						
1939.	X.	28.123	57·9	3.372	6·9	15.733	32·4	1.380	2·8	48.608						
1939.	XI.	26.902	56·8	3.179	6·7	15.886	33·6	1.372	2·9	47.339						
1939.	XII.	30.923	60·1	3.474	6·7	15.674	30·5	1.395	2·7	51.466						
1940.	I.	25.983	56·3	3.102	6·7	15.618	33·9	1.432	3·1	46.135						
1940.	II.	24.830	53·0	3.282	7·0	17.296	36·9	1.453	3·1	46.861						
1939. III.-1940. II. összesen: III. 1939.-II. 1940. total:		305.398	56·2	38.745	7·1	183.429	33·7	16.248	3·0	543.820						
1939. I.-II. összesen: I.-II. 1939. total:		43.413	55·4	4.998	6·4	27.385	34·9	2.586	3·3	78.382						
1940. I.-II. összesen: I.-II. 1940. total:		50.813	54·6	6.384	6·9	32.914	35·4	2.885	3·1	92.996						
Összehasonlítások Comparaisons	1940. II. havában 1939. II. havához képestöbb (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+	3.277	—	+	1.079	—	+	3.874	—	+	134	—	+	8.364
	En févr. 1940 par rapport au mois de févr. 1939 en plus (+), en moins (-)	o/o-ban en o/o	+	15·2	—	+	49·0	—	+	28·9	—	+	10·2	—	+	21·7
	1940. I.-II. időszak- ban 1939. I.-II. időszakához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg en nombre	+	7.400	—	+	1.386	—	+	5.529	—	+	299	—	+	14.614
	En janv.-févr. 1940 par rapport aux mois de janv.-févr. 1939. en plus (+) en moins (-)	o/o-ban en o/o	+	17·0	—	+	27·7	—	+	20·2	—	+	11·6	—	+	18·6

6. KÁRPÁTALJA FORGALMA. — 6. Le trafic de la Subcarpathie.

a) Postaforgalom. — a) Trafic postal.

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	F e l a d á s — E x p é d i t i o n									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értéklevél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi betét és csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne versements		Csekkbefizetés Chèques versements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant
1939.	IV.	695	12	1	14	13	869	— 1)	5	4	1.476
1939.	V.	376	12	1	6	16	992	— 2)	4	12	2.281
1939.	VI.	435	11	1	7	16	912	— 3)	15	15	2.533
1939.	VII.	492	13	1	7	18	1022	— 4)	28	18	2.723
1939.	VIII.	560	14	1	9	19	1.049	— 5)	28	23	3.364
1939.	IX.	492	13	1	9	17	1.028	— 6)	26	23	3.514
1939.	X.	547	17	1	14	21	1.384	1	69	29	5.060
1939.	XI.	549	19	1	16	22	1.446	1	79	34	4.916
1939.	XII.	592	20	1	16	23	1.407	1	68	36	4.791
1940.	I.	561	20	1	12	18	1.070	1	74	35	4.005
1940.	II.	539	21	1	10	19	1.134	1	72	34	3.402

1) 69; 2) 79; 3) 128; 4) 270; 5) 317; 6) 313 drb.

a) Postaforgalom. (folytatás). — a) Trafic postal (suite).

Év Année	Hó Mois	K é z b e s í t é s — R e m í s e									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értéklevél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, betét és csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne Payments		Csekk-kifizetés Chèques payments	
		közönséges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant
1939.	IV.	—	16	2	16	7	807	— 1)	7	1	545
1939.	V.	—	13	1	24	12	1.447	— 2)	8	2	1.120
1939.	VI.	—	13	1	22	14	1.661	— 3)	10	8	1.952
1939.	VII.	—	15	1	26	14	1.841	— 4)	17	8	1.920
1939.	VIII.	—	15	1	28	16	1.833	— 5)	21	9	2.907
1939.	IX.	—	16	1	26	17	2.373	— 6)	38	11	3.316
1939.	X.	—	19	— 8)	30	17	2.080	— 7)	24	12	2.910
1939.	XI.	—	19	1	36	22	2.306	1	107	12	2.922
1939.	XII.	—	20	1	38	24	2.875	1	157	14	3.285
1940.	I.	—	21	1	28	15	1.648	1	83	15	2.692
1940.	II.	—	22	1	28	18	2.484	1	72	15	3.167

1) 81; 2) 46; 3) 87; 4) 116; 5) 136; 6) 114; 7) 429; 8) 477 drb.

A posta forgalma.

b) Táviróforgalom. — b) Trafic télégraphique.
c) Távbeszélőforgalom. — c) Trafic téléphonique.

Év Année	Hó Mois	Táviró — Télégraphe		Távbeszélő — Téléphone			Számított helyi beszélgetések száma ezekben Conversations locales complètes nombre en milliers
		Táviratok ezer darab Télégrammes nombre en milliers		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques			
		feladás dépôt	kézbesítés remise	hálózatok szerint — dans le réseau		összesen total	
falurendszerű és 200 előfizetőnél nagyobb syst. rural et plus de 200 abonnés	200 előfizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés						
1939.	IV.	2	5	—	598	598	—
1939.	V.	5	7	—	612	612	—
1939.	VI.	6	7	—	624	624	—
1939.	VII.	7	9	—	628	628	—
1939.	VIII.	8	9	—	670	670	—
1939.	IX.	6	8	—	685	685	—
1939.	X.	7	9	—	706	706	—
1939.	XI.	7	9	—	721	721	—
1939.	XII.	7	9	—	744	744	—
1940.	I.	7	9	—	746	746	—
1940.	II.	7	9	—	769	769	—

c) Távbeszélőforgalom (folytatás). — c) Trafic téléphonique (suite).
d) Rádióelőfizetők. — d) Radiodiffusion.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone			Rádió — Radiodiffusion
		Központok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers		Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés
			kezdeményezett départ	érkezett arrivée	
1939.	IV.	63	5	5	—
1939.	V.	72	14	12	—
1939.	VI.	72	13	12	3.079
1939.	VII.	72	14	13	3.230
1939.	VIII.	72	15	14	3.321
1939.	IX.	72	16	15	3.520
1939.	X.	72	18	16	3.708
1939.	XI.	72	18	16	3.904
1939.	XII.	72	18	15	4.072
1940.	I.	72	17	16	4.158
1940.	II.	72	18	16	4.253

e) A forgalom munkaegységekben. — e) Le trafic en unités de travail.
Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services				
		Posta Poste	Táviró Télégraphe	Távbeszélő Téléphone	Rádió Radio	Összesen Total
		drb. nombre	drb. nombre	drb. nombre	drb. nombre	drb. nombre
1939.	IV.	192	27	59	—	278
1939.	V.	217	44	110	—	371
1939.	VI.	240	47	108	8	403
1939.	VII.	276	59	118	9	462
1939.	VIII.	305	70	127	9	511
1939.	IX.	301	54	129	10	494
1939.	X.	351	62	143	10	566
1939.	XI.	388	64	144	11	607
1939.	XII.	415	61	144	9	629
1940.	I.	347	63	146	9	565
1940.	II.	257	68	151	10	586

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Anglia.

Az angol posta a háború kitörése óta 75.000 férfi és női kiségitőt alkalmazott. Ezek közül 16.000 Londonban dolgozik. A kiségitők a bevonult alkalmazottakat pótolják. Munkakörülnék megfelelő kiképzést kaptak, de a bevonultakat csak akkor fogják teljesen pótolni, ha már kellő gyakorlatuk is lesz.

A légvédelmi elsötétítés a postaszolgáltatásban komoly nehézségeket okozott, mert sok olyan munkát kell most nappal elvégezni, amit azelőtt éjjel végeztek. A vonatok és egyéb szállítóeszközök fokozott igénybevétele hadi célokra a háború első napjaiban az angol posta szállítási és kézbesítő szolgáltatást erősen hátráltatta. A kézbesítő indítások számát korlátozták. Ma már a helyzet lényegesen javult. A karácsonyi csomagforgalom ugyan 2—3 napon át rendkívül nagy volt, mégis sikerült a londoni személyzet részére a karácsonyi bevásárlásokra néhány órai szünetet biztosítani. (Daily Herald.)

*

„Talán le lehetne győzni a nehézségeket úgy, hogy vennénk egy darabka papirozt, éppen csak akkorát, mint egy pecsét s azt hátoldalán ragasztóanyaggal kennénk be, amelyet aztán egy kis nedvességgel feloldva a papírszeletet egy levél hátoldalára fel lehetne ragasztani.” Ez volt a levélbélyeg első meghatározása Rowland Hill tollából, aki 1837-ben a Londonban kiadott „Post Office Reform: Importance and Practice” című propaganda iratában a postakezelés gyökeres átszervezését és a díjszabás leszállítását ajánlotta. Rowland Hill nyugalmazott tanító volt. Nyugalmaztatása óta műszaki és társadalmi reformkérdésekkel foglalkozott. A levéldíjszabás leszállítását és egyszerűsítését is szociális szempontból ajánlotta. 1837-ben Angliában egy egyszerű borítékból és egy lap írásból álló levél díja 80 mérföld távolságra 2 penny, 140 mérföld távolságra pedig 4 penny volt. Utóbbi távolságon túl

Anglia területére 6 penny, Skótszágba 8 penny, Írországba pedig 9 pennyt kellett fizetni egy egyszerű levél szállításáért. Ha azonban a szállítás nem csak fővonalon, hanem mellékvonalon is történt, még 2 penny pótdíjat szedtek. A díjakat a címzett fizette. A feladásnál tehát minden levelet kézbe kellett adni, a díjat távolság és súly szerint ki kellett számítani, nyilvántartani, kézbesítéskor beszédni és elszámolni. Mindez hosszadalmas és bonyolult volt. Növelte a nehézséget az is, hogy sokszor a címzett nem vette át a levelet és nem fizetett.

Rowland Hill fentemlített propaganda iratában két nagyszabású újítást ajánlott: Feltalálta a levélbélyeget és az egységes, a szállítás távolságától független, levéldíjszabást. Javaslatainak nagy ellenzéke támadt, mert sokan féltek attól, hogy a díjszabás ngymértékű csökkentése nagy jövedelemkiesést fog okozni. Rowland Hill azt kívánta, hogy a fél unciánál nem nagyobb súlyú (= 14.17 g) levelet az angol birodalom területén egy pennyért szállítsa a posta, előzetes, bélyeggel történő, bérmentesítés mellett. Az ajánlott díjszabás-mérséklés tehát rendkívül nagy lett volna. Ezért a kormányzat és a parlament 1839-ben egyelőre csak a 4 pennys egységes levéldíjszabást vezette be a fél uncia súlyú levélért Anglia területére. 1840-ben a penny-portó rendszert s a levélbélyeggel való bérmentesítést bevezették Nagybritannia egész területére. Mindkét rendszert a többi állam postaigazgatása is rövidesen átvette s ezzel a levélbélyeg és az egységes belföldi díjszabás — Rowland Hill két nagy találmánya — világszerte polgárjogot kanott. A feltaláló, most már mint „Sir Rowland Hill” és mint az angol posta vezérigazgatója 1864-ben vonult másodszer nyugalomba. Érdemeit a parlament évi 200 font nyugdíjjal és egy 20.000 font összegű nemzeti ajándékkal jutalmazta. (Post, Zoll & Telegraphenzeitung. 1940:2.)

Szekely.

TAVKÖZLÉS.

Amerikai Egyesült Államok.

Az Illinois Bell Telephone Company chicagói előfizetői részére 1939 december 18-án időjárásjelző távbeszélő szolgálatot rendezett be. A szolgálat működése óta a távbeszélő előfizetők a várható időjárásról a WEA ther 1212 kapcsolási számú állomás felhívása után, távbeszélőn kaphatnak felvilágosítást. Az állomással folytatott beszélgetésért a helyi hálózatban a rendes helyi beszélgetés díját, a Chicagon kívül fekvő helyekről kezdeményezett hívás esetén pedig a szabályszerű távolsági díjat számítják fel.

Az időjárásjelentéseket egész napon át állandóan közlik a felhívókkal. Különleges műszaki berendezés teszi lehetővé azt, hogy egy és ugyanazon időpontban beérkező több hívásra egyszerre lehessen válaszolni.

A távbeszélő társaság az időprognózistokat a chicagói szövetségi palotában székelő kormányzósági időjárásjelző intézettől távgépíró berendezés útján kapja. Az így beérkező hivatalos jelentést a társaság alkalmazottja mikrofonon keresztül viaszlemezre olvassa be s az időjárásjelentéseket hanglemezzel közlik az érdekeltekkel mindaddig, míg az időjárásjelző intézet újabb prognózist nem ad ki.

A kormányzósági időjárásjelző intézet egyelőre naponta kétszer, 8 órakor és 20 órakor ad ki jelentést. Ezenkívül azt tervezik, hogy a hőmérsékletre vonatkozó adatokat, amennyiben a hőmérséklet lényeges ingadozása indokolja, a 6 órától 14 óráig terjedő időben óránként fogják közölni.

Az időjárásban váratlanul beálló változásról az időjárásjelző intézet a szükséghez képest, gyakoribb időközökben ad ki jelentést. Minden egyes jelentésben közlik az időpontot is, amelyben a prognózist kibocsátották.

Az időjárásjelző távbeszélő szolgálat műszaki berendezései napi 30.000 hívásra vannak méretezve.

A távbeszélő társaság egyelőre napi 10.000 hívással számol. Az időjárásjelző távbeszélő szolgálat népszerűségét a New-Yorkban 1939 április havában létesített hasonló szolgálat iránt mutatkozó érdeklődés már bebizonyította.

Az új szolgálat megnyitását a chicagói

napilapokban megindított nagyarányú hirdetési hadjárat előzte meg. (Telephony, 1939 dec. 16.)

*

A közelmúltban lezajlott két amerikai kiállításon, a newyorki világkiállításon és a sanfranciscói nemzetközi kiállításon (Golden Gate International Exposition) berendezett telefonpavillonok hatásos eszközökkel gondoskodtak arról, hogy a modern távbeszélő szolgálat fejlődését és műszaki eredményeit a hatalmas látogató közönségnek bemutassák. A két kiállítást több, mint 13.000.000 ember tekintette meg. A kiállításon a látogatók közül naponta körülbelül 150 személyt válogattak ki, akiknek a közreműködésével távolsági telefonbeszélgetéseket demonstráltak. E kiválogatott vásárlátogatók üvegfalú, a zajoktól teljesen elszigetelt fiúkékből, a többi látogatók szeme előtt és füle hallatára folytattak távolsági beszélgetéseket. A közönség a beszélgetéseket különleges hangszórókon hallgatta és egyidejűleg egy hatalmas kivilágított térképen követhette szemével a beszélgetések irányát.

A Bell System érdekelttségéhez tartozó távbeszélő társaságok közreműködésével az Egyesült Államok bármely, a kontinensen levő városával lehetővé lehetett ilymódon távolsági beszélgetést folytatni.

A kiállításon ezenkívül még különböző műszaki berendezésekkel keltették fel a közönség érdeklődését. Így például egy készülék segítségével az érdeklődők saját hangjukat hallhatták mikrofonon keresztül, egy másik készülék pedig, az úgynevezett „Voder” (voice operation demonstrator) mesterséges úton állított elő emberi hangot. (Telephony 1939. dec. 30.)

Balázs Barna.

*

Egy amerikai repülőgép 1939. október 17-én távolbalató berendezésével, Washington felett 7000 m. magasságban, a newyorki NBC adó által kisugárzott képeket vette. A felvett képek minőségileg hasonlóak voltak azokhoz a képekhez, amelyeket ugyanezen adóállomásról 80 kilométer körzetben stabil állomáson vettek fel, noha a repülőgép elektromos berendezései a vételt zavarták. (Journal des Télécommunications 1939/12.)

dr. Kovács Barnabás.

Nagy-Britannia.

A „Cable and Wireles Ltd” angol távirótársaság, amely annakidején a brit birodalom országai közötti kábel- és rádióösszeköttetések egyesítése céljából alakult az elmúlt év folyamán egy új, mérsékelt díjú táviratfajtát rendszeresített, az úgynevezett „birodalmi társadalmi táviratokat” (Empire social telegrams). E táviratokat a brit gyarmatokkal való forgalomban Nagy-Britannia bármely táviróhivatalánál, sőt távbeszélőn is fel lehet adni.

Az új táviratfajtánál megkívánt feltételek a következők:

A táviratokat Kanada, Birma, India, Szudán és Transzjordánia kivételével bármely, az angol világbirodalom részét képező dominiumba, gyarmatba és mandátumos területre fel lehet adni. A táviratok csak teljes címre szólhatnak, azaz fel kell tüntetniük a címzett nevét és pontos címét is. A rövidített távirati cím ezek szerint nem alkalmazható. A cím elé a „GLT” díjköteles szolgálati megjelölést kell írni.

A szövegnek a legcsekélyebb mértékben sem lehet kereskedelmi jellege, azaz csak jókívánságokat, családi, vagy személyi híreket és ehhez hasonló természetű közleményeket tartalmazhat. A szöveg kereskedelmi, vagy egyéb, ügylettel semmiféle vonatkozásban sem állhat, a szövegben kereskedelmi vagy bankkifejezés, illetőleg jelzés, nem fordulhat elő. A táviratok csak közértelemű nyelven szerkeszthetők. A szövegben előforduló számoknak, neveknek vagy szavaknak a nekik tulajdonítható jelentésen kívül egyéb jelentésük nem lehet. Az esetleges számcsoportok a szöveg díjköteles szavainak egyharmadát nem haladhatják meg (az aláírást is beleértve).

E táviratok díja, — a rendeltetési helyre való tekintet nélkül, — az első 13 szó után (12 szó és a „GLT” díjköteles szolgálati megjelölés) 5 shilling, minden további szó után 5 penny. A külön szolgálatok közül csak a fizetett válasz köthető ki. (Bulletin d'Inf. 1939:6.)

*

A londoni táviróhivatalok az 1939 szeptember 2-ával végződő héten minden eddiginél nagyobb forgalmat bonyolítottak le. A továbbított táviratok darabszáma ugyanis 1.966.425 csúcsértéket ért el, ami a heti átlagos 1,200.000 darabhoz viszo-

nyítva 66%-os forgalomemelkedésnek felel meg. (J. d. T. 1939:12.)

*

Németország.

1939 szeptember 3-án, az ellenségeskedések kitörésekor, Nagy-Britannia — ugyanúgy, mint 1914-ben — a La Manche csatornában elvágtatta az Emden—Azóri szigetek és Emden—Vigó közötti két német tengeralatti kábelt. A Deutsch-Atlantische Telegraphengesellschaft forgalmát lebonyolító azóri kábel öt csatornából állt, amelyek közül kettő a Western Union Telegraph Company newyorki állomásával biztosított összeköttetést, a másik kettő pedig a Commercial Cable Company-vel, míg az ötödik csatorna a Németország és az Azóri-szigetek közti forgalom lebonyolítására szolgált. (J. d. T. 1939:12.)

Balázs Barna.

*

A német postaigazgatást az 1938/1939. év eseményei főleg a távközlés terén nagy feladatok elé állították. Ebben az évben csatolták ugyanis a Birodalomhoz a Szudéta-földet és Ausztriát s létesítették a Cseh-Morva védnökséget.

Ezeken a területeken gyorsan újra kellett szervezni és mielőbb meg kellett indítani a táviró, távbeszélő és rádiószolgálatot. Ezek a feladatok természetesen nagymértékben igénybevevették a német postaigazgatást. Ennek ellenére a távközlési szolgálat anyagi eredménye az előző évi-vel szemben lényeges emelkedést mutat, aminek legfőbb oka az egyre élénkülő gazdasági élet. Az alább közölt adatok a megnagyobbodott Németországra vonatkoznak, bele nem értve a Cseh-Morva protektorátust.

A továbbított táviratok száma 25,4%-al növekedett. A 12 központi hivatalt magába foglaló aritmikus hálózat előfizetőinek s a jegyzett beszélgetések darabszáma kevesebb, azaz 1939. év végén 608 volt. A távbeszélőelőfizetői állomások száma az 1938. évi márciusi havi állapothoz képest szemben 522.792 db. növekedést mutat, ami 14,4% szaporulatnak felel meg. A táviró és távbeszélő hálózat hossza összesen 447.864 km volt. A helyi beszélgetések száma 2624 millióra emelkedett. Ez az előző évi állapothoz képest szemben 8,5% emelkedés. A helyközi forgalomban az emelkedés 15,3% volt s a jegyzett beszélgetések darabszáma kevesebb, azaz 353.000.000 volt.

A rádióvevőberendezések száma 1939. március végén 12.415.121 db. volt, ami az előző költségvetési évvel szemben 30%-os emelkedés.

A távolbalátással összekapcsolt távbeszélő szolgálat ugyancsak erős fejlődésnek indult. Ebben az évben fejezték be a technikai berendezését egy új távolbalátó adóállomásnak, valamint a vele kapcsolatos stúdióknak. A postaminiszter rendelete 1939. március 19-től bevezették a magasfrekvenciájú vezetékes hírszóró rádiószolgálatot. Az ezzel kapcsolatos munkálatok már 1933-ban megkezdődtek s ma már olyan stádiumban vannak, hogy a nagyközönség részére is hozzáférhetővé lehetett tenni. Ez a vezetékes hírszóró rádió 3 féle műsort ad s műsorai éppúgy vehetők a közönséges rádióvevőkészülékkel, mint ezen szolgálat speciális hálózatán. (Journal des Télécommunications 1939/12.)

A „Postnachrichtenblatt” egyik jelentése szerint 1939. szeptember 3-án az angolok elvágták a La Manche csatornában az Emden—Azori szigetek és Emden—Vigó kábeleket, éppen úgy, mint azt már a világháború alatt is tették. Az azori kábel, amely a Deutsch-Atlantischen Telegraphengesellschaft tulajdona, 5 csatornás. Ebből két csatorna a newyorki Western Union Telegraph Company állomásaival, kettő pedig a Commercial Cable Company-val volt összekötve, míg az ötödik csatorna a Németország és az Azori szigetek közötti forgalmat bonyolította le. Az Azori szige-

tek és Newyork közötti kábelrész a Western Union Telegraph Company tulajdona. (Journal des Télécommunications 1939/12.)

Irország.

Dublin és Dun Longhaine közötti forgalomban bevezették a gépi távvalaszítás szolgálatát. A jövőben e két város közötti forgalomban, miként a helyi automata forgalomban, tárcsázás útján lehet távbeszélő kapcsolatot létesíteni. Egyébként Foxtrott és Blackwell automatizálása is folyamatban van s ezekben a városokban is rövidesen átadják az új automata távbeszélőközpontokat a forgalomnak.

(Journal des Télécommunications 1939/12.)

Japán.

A japán távközlési minisztérium két mérnöke egy gyenge terhelésű kábelen sikeres távbeszélgetést folytatott 6250 mérföldnyi távolságra. A beszélgetés érthetősége állítólag oly tiszta volt, mintha Tokió területén belül folyt volna le. A kísérletek eredményeit a távközlési minisztérium közzé fogja tenni. (Journal des Télécommunications 1939/12.)

Franciaország.

Páris közelében (Bagneuxben) nemrég adták át rendeltetésének azt az újonnan felállított laboratóriumot, amely a rádióelektromosság tudományos kutatását van hivatva szolgálni. A Laboratoire national de radioélectricité 33 legmodernebb felszerelésű helyiségből áll. (Journal des Télécommunications. 1939/12.)

dr. Kovács Barnabás.

RÁDIÓ

T. S. F.

Rádióhírszolgálat.

A jelenlegi háború által leginkább érintett államok rádióhírszolgálatukat a háborús követelményeknek megfelelően igyekeztek szabályozni. E tekintetben a múlt év november és decemberében volt egy irányzat, mely szerint vissza kell térni a háború kitérése előtti műsorhoz. Ez a törekvés azonban csak részben járt sikerrel. A sikertelenség oka abban rejlik, hogy a hadviselő felek adóik számát csökkentették és műsoraikban sok a külföldnek szánt idő-

szerű közlemény, haditudósítás és idegen nyelvű hírszolgálat. Egyes igazgatások a körülmények kényszerítő hatása alatt különleges intézkedéseket tettek. Így:

Belgiumban a rádióigazgatás elhatározta, hogy a hadviselő felek országából származó adást nem közvetít.

Anglia a 449.1 és 391.1 méteren a kizárólag belföldre szánt egyetlen műsorát sugározza. Nemzetközi műsorcsere forgalmában jelenleg csak Belgium, Hollandia, Svájc és Olaszország vesznek részt. Az

angol rádió a Franciaországban állomásozó angol csapatok részére naponta külön műsort ad. Különleges feladatok elé állítja a rádiót a kiűritett iskolák tanulói részére rendszeresített rádióoktatás.

Brit Indiában az Áll. India Radio hírszolgálatát jelentékenyen kiterjesztette. Jelenleg ugyanis az angolon kívül még az ott használatos más nyelveken is (szám szerint 7) történik adás.

Izlandban a rövidhullámú T. F. J. adó adásait a rendkívüli helyzetre való tekintettel, ideiglenesen felfüggesztették.

Uj Zeeland: külön rendelkezés tiltja az amatőr rövidhullámú adást. A rendelet megszegőit pénzbüntetéssel sújtják. A rádióadásnál azonban állandó éjjel-nappali szolgálat van s így a közönség késedelem nélkül értesülhet az európai hírekről.

Svédországban a kormány sajtóhírszolgálati irodát létesített egy megfigyelőállomással, amelynek feladata, hogy az összes külföldi adók hírszolgálatait figyelemmel kísérje. Ezen a hivatalom keresztül jut a nagyközönség tudomására az európai válság minden fontosabb adata.

Svájcban a rádióigazgatás mindent elkövet, hogy a külföldi rádiókkal fenntartsa az összeköttetést, nemcsak a semleges, de a hadviselő államokkal való műsorcseré ke-

retében is, amely rendszeresen, vagy alkalmilag történik Svájc és a többi európai vagy tengerentúli államok között. (Journal des Télécommunications 1939/12.)

Dr. Kovács Barnabás.

*

Az egyes európai országok rádióelőfizetőinek száma a rendelkezésre álló legutolsó adatok szerint a következő volt:

Németország (1939. X.): 12,921.155,
Nagy-Britannia (1939. IX.): 9.085.050,
Belgium (1939. IX.): 1.139.746,
Olaszország (1939. X.): 1.075.000,
Dánia (1939. X.): 812.429,
Cseh-morva védn. (1939. X.): 736.148,
Svájc (1939. XI.): 587.807,
Magyarország (1939. X.): 476.818,
Norvégia (1939. XI.): 415.691,
Finnország (1939. IX.): 337.961.
Románia (1939. X.): 307.669,
Irország (1939. IX.): 163.241,
Lettország (1939. X.): 148.020,
Portugália (1939. X.): 87.826,
Litvánia (1939.) X.): 61.117.

(J. d. T. 1939:12.)

Balázs Barna.

A MAGYAR POSTA MULTJÁBÓL.

Du passé de la poste hongroise.

A Szent Korona útja Béctől Budáig postalovak által vont hintón.

A bécsi „Magyar Kurir” írja 1790-ben: „... február 18-án reggeli 8 órára a Kints-Tartó Ház előtt termettek 3 igen szép aranyos hintaji Ó-Felsőségnek (III. József) melyeknek mindegyikébe 6—6 Pósta-Ló volt fogva. Ezenkívül egy 4 lovas Hintó. A Pósta-Kotsisok is tsinosan voltak öltözve.”

Tehát egykorú beszámoló szerint II. József udvari hintókat bocsátott a korona Budára szállításához, Paar herceg birodalmi vezérpostamester postakocsisokat és postalovakat adott. Mindez február 18-án történt s a király február 20-án már meghalt.

A nemzet kincse akkor járta diadalútját a Bécs—Buda-i postaúton, amikor a legerdekesebb Habsburg király már haldoklott

s mire a menet Szent István egykor híres esztergomi palotája romjai felé érkezett. II. József már kiszenvedett.

A díszes ruházatú, aranyozott postásipót fűző postakocsisok s a síp hangjaira büszkén lépkedő postalovak táncos menete, nagy és felejtethetetlen élmény volt amerre a menet elhaladt.

A „Magyar Kurir” írja, hogy Pozsonyban muzsikások, síposok és trombitások magyar ruhában, lobogókkal várták a Szent-Korona érkezését; Köpcsény, Győr, Komárom, Esztergom ágyúörgések, trombitaharsogások között fogadta a nemzet visszatért kincsét. A Koronát szállító díszhintót, az úton végig magyar nótákat pengető hegedősök követték.

Budára február 21-én érkezett a menet, melyhez a vármegye határán csatlakoztak a jászok, kúnok, és a kecskemétiak kül-

döttsége. Utóbbiak között egy öszbecsavarodott hajú öreg magyar tárogatón magyar nótákat játszott. A bécsi kapunál várta Budaváros tanácsa a Szent Koronát, ahonnan lelkes éljenzések között szállították a várba.

A korona útja mindenütt hangos, lelkes tüntető menet volt akkor, amikor a bécsi udvar már mély gyászt öltött.

A generális postamester gyorsfutárt küldött a menet után, mire a postalovakat kifogták az udvari hintókból s visszairányították Bécs felé.

1790 február 21-én és az azt követő napokon Bécs gyászolt — Buda ünnepelt. A Kapucinusok sírbolt új lakója nem zavarta a magyarság üneplő ujjongását. Fényes ki-világítás volt Pest-Budán, és ugyanakkor Paar herceg generális postamester postakocsisai folytonos kitérést jelző síphangokat fújva, vágattak a császárváros felé, hogy a muzsikás, nótás menetelés után fekete lepellel letakarva, halkhangú gyászzené ütemeire lépkedjenek komor pompájú menetben a Kapucinusok sírboltja felé...

Dr. Monus Ferenc

BÉLYEGHIREK.

Nouvelles philatéliques.

A levélbélyegek 100 éves évfordulója.

Világszerte megemlékeznek a levélbélyeg 100 éves évfordulójáról, mert az első levélbélyeg 1840. január 10-én adták ki. Ez a Viktória angol királynő arcképével díszített 1 penny értékű bélyeg volt. Fel-találójaként Sir Rowland Hill-t ünnepe-li a világ. Valóban ő volt az, aki a levélbélyeg általános használatát az angol postánál bevezette. A levélbélyeggel való bérmen-tesítés rendszerét 1843-ban Svájcban, 1849-ben Bajorországban, 1850-ben Porosz-országban. Szászországban és Hannover-ben is bevezették.

Bár Rowland Hill fellépése nélkül a levélbélyeggel való bérmentesítés rendszere bizonyára még sokáig nem lépett volna életbe, nem ő találta fel a levélbélyegét.

Ez első, a mai bélyeghez hasonló alakú és enyvezett hátú, levélbélyegét James Chalmers skót nyomdász 1834-ben mutatta be és ajánlotta a Dundee-i postának.

A levelek bérmentesítésének a gondolata azonban még régebbi keletű. XIV. Lajos 1653-ban Vélayer-nak engedélyt adott arra, hogy Párizs területén postai berendezést létesíthessen. A szállítási díj lerovására a vállalat jegyeket árusított, amelyen a „Billet de port payé” felírás állt. A feladó a jegyet levélre erősítette s e levelet a vállalat egyik levél-szekrényébe dobta. Ezek a bérmentesítési jegyek a levélbélyeg ősei. (Postnachrichten 1940-1)

Székelly.

Külföldi lapszemle.

Journaux étrangers.

L'Union Postale (1940/2.) A. Brat-schi: Le chemin de fer souterrain de la posta à la gare principale de Zürich.

Journal des Télécommunications (1940/2.): Réorganisation des services de radiodiffusion dans la République Argentine.

— Nouveaux systèmes du service radiogoniométrique et des radiophares de l'aéronautique en Allemagne.

Deutsche Postzeitung (1940/5.) Vom Umgang mit Schalterbesuchern.

— Die Dienstlaufbahnen bei der Deutschen Reichpost.

- Neue Bezeichnungen im praktischen Postdienst.
- Die Deutsche Post (1940/9.) Ziegler:**
Ein Jahr Postsparkasse im Bezirk der Reichspostdirektion Magdeburg.
- Das Post- und Fernmeldewesen in Jugoslawien im Jahre 1938.
- Die Deutsche Post (1940/10.) Dr. T o b e r g:** Die Statistik bei der Deutschen Reichspost.
- Dipl. Ing. H u e u f e l: Aus den Anfängen des Automobilbaues.
- Post-, Zoll- & Telegraphen-Zeitung (1940/10):** Die französische Gewerkschaftsbewegung.

Szerkesztői üzenetek

S. K. Sopron. A két vitázó közül az utóbbinak van igaza. Ha az érdekelt a múlt év októberében töltötte be 30. életévét és a múlt év szeptemberében szolgálatának 10. évét, akkor az már az év június 30.-a előtt 31. életévébe, illetőleg 11. szolgálati évébe lépett. Eszerint tehát a 31—40 évig terjedő korhatárok között lévőkre megállapított 6 napot és a 11—20 évig szolgálati idő után esedékes 6 napot kell a szabadság kiszámításánál figyelembe venni. A vitatkozók közül az első abban téved, hogy a táblázatban megjelölt kor- és szolgálati időhatárokat helytelenül számítja. Pl. a kornál feltüntetett 20, 30, 40, 50 évig jelzés azt jelenti, hogy a betöltött 20. életévig bezárólag 2 nap, 21 életéve megkezdésétől 30 évig bezárólag 4 nap stb. jár szabadság címén. Ha tehát valaki októberben a 31. életévét betölti, akkor már az előző év októberében töltötte be

a 30. életévét, tehát a kiszámítás évében már 31—40-ig megjelölt csoportba kerül.

H. I. Szeged. Pályázati tételre vonatkozó javaslatokat is szívesen fogadunk. Az „Erdekes kérdések” rovatunknak már a címe is kifejezi, hogy abban minden postai vagy távközlési vonatkozású kérdésnek helyet adunk, ha az a szerkesztőbizottság megítélése szerint kartársaink körében érdeklődésre számíthat.

P. G. Budapest. Lapunk kizárólag csak szakkérdésekkel foglalkozik. Ilyen irányú cikkeket bárkitől, — tehát postán kívülállóktól is — örömmel fogadunk, s ha azok megütik lapunk színvonalát, a szerkesztőbizottság határozata alapján közöljük.

B. I. Budapest. Levelében foglaltakra előző számunk szerkesztői üzeneteiben választ talál.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

I., KRISZTINA-KÖRÚT 12. SZ. 204. SZOBA.

TELEFONSZÁM: 150—597. — MŰSZAKI ÜGYEKBE: 146—500.

ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ, MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ.

MEGJELENIK HAVONKÉNT.

A kiadásért felel: Dr. LŐRINCZY GÁBOR, m. kir. postahiv. igazgató.

URBÁNYI ISTVÁN KÖNYVNYOMDA BUDAPEST. VI., GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 36.

Telefon: 118—461.